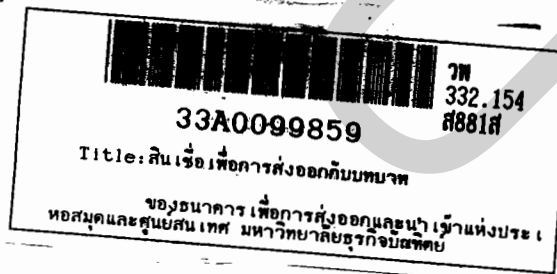

สิน ชื่อ เพื่อการส่งออกกับบทบาทของธนาคาร เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

นายสุวิทย์ สรวงสิงห์

ภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2537

EXPORT FINANCING AND THE ROLE OF EXPORT - IMPORT BANK OF THAILAND

MR. SUWIT SUANGSINGHA

A Paper Submitted in Partial Fulfillment of The Requirement

For the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School Dhurakijpundit University

1994

ใบรับรองภาคินิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา เศรษฐศาสตร์ มหาคณิศ

ชื่อ ภาคินิพนธ์ สิ้นเชื่อเพื่อการส่งออกกับบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่ง
ประเทศไทย

โดย นายสุวิทย์ สรวงสิงห์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. พุทธกาล รัชธร

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบ ภาคินิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ดร. พิมล จิตตหมั่น)
..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
(รศ.ดร. ชม เพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ)
..... กรรมการ ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
(ดร. ชัยวัฒน์ คนจริง)
..... กรรมการ
(ดร. พุทธกาล รัชธร)
..... กรรมการ
..... กรรมการ

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ วิทยารัฐ)

วันที่ เดือน พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ ดร.พิมล จิตต์หมั่น
คณบดีโครงการบัณฑิตศึกษาศาखा วิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และมีส่วนอย่างมากในการกระตุ้นในการเรียนของผู้วิจัย
อยู่เสมอมา

นอกจากนั้น ต้องขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ ดร.พุทธกาล
รัชธร ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาและท่านคณะกรรมการคือ รองศาสตราจารย์
ดร.ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง ที่ได้ช่วย
เหลือให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเชิงวิชาการและผลักดันให้ได้รับความสำเร็จครั้ง
นี้ด้วย

ยังมีอีกหลายท่านด้วยกันที่ผู้วิจัยต้องขอจารึกไว้ที่ได้มีส่วนอย่างมากใน
การผลักดันให้บรรลุผลสำเร็จครั้งนี้ด้วย จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุวิทย์ สรวงสิงห์

คำนำ

ประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเห็นได้ชัด ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา การค้าระหว่างประเทศในภาคการส่งออกมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น ในปัจจุบันนั้นไม่ว่าจะเป็นการถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศพัฒนาแล้ว เป็นต้นว่า การรวมตัวของกลุ่มประชาคมยุโรป หรือการใช้มาตรา 301 ของสหรัฐอเมริกา นั้นกับสินค้าออกของไทยและการแข่งขันกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ เช่น เวียดนาม จีน เป็นต้นที่กำลังก้าวขึ้นมาช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดการค้าโลกของไทย ด้วยเหตุนี้การส่งออกของไทยจะอาศัยเพียงกลยุทธ์ทางด้านราคาของสินค้าเป็นตัวเจาะตลาดคงทำได้ลำบากขึ้น และถึงแม้ในปัจจุบันผู้ส่งออกจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในรูปของสินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) จากธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ยังไม่สามารถสนับสนุนสนองความต้องการ และการช่วยเหลือต่อการส่งออกได้มากเท่าที่ควร รวมทั้งการให้การสนับสนุนดังกล่าว ประเทศคู่ค้าบางประเทศดำเนินการกีดกันการค้า โดยกล่าวหาว่า ประเทศไทยให้การอุดหนุนการส่งออก โดยรัฐบาลไทยได้อุดหนุนการส่งออกในหลาย ๆ ด้าน เช่น การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) และการได้รับการช่วยเหลือจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่ได้ให้ความร่วมมือกับ GATT เท่าที่ควรเกี่ยวกับเรื่องการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก

การจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าในรูปธนาคารพาณิชย์ของไทยนั้นเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริม และอำนวยความสะดวกแก่การค้าระหว่างประเทศโดยหลักเล็งขอกกล่าวหาการอุดหนุนโดยตรงจากรัฐบาล ดังนั้นภาคนิพนธ์ฉบับนี้จึงได้ศึกษาถึงสินเชื่อเพื่อการส่งออกกับบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและน่าสนใจยิ่ง ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
คำนำ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
ระเบียบวิธีการศึกษา	5
แหล่งข้อมูลของการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	5
งานการศึกษานี้เกี่ยวข้องกับ	6
คำอธิบายสัญลักษณ์ และคำย่อ	7
2. การค้าระหว่างประเทศของไทย	10
วัตถุประสงค์ในการพัฒนาการพาณิชย์และบริการ	10
นโยบายของรัฐเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์	10
ดุลการค้าของประเทศไทย	11
ความสำคัญของการส่งออก	13
โครงสร้างสินค้าส่งออกของไทย	16
ตลาดสินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญ	17
ปัญหาเกี่ยวกับการส่งออก	18

	หน้า
3. สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit)	22
มาตรการในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ .	24
ขั้นตอนของสินเชื่อเพื่อการส่งออก	29
การคิดอัตราดอกเบี้ย	36
ระยะเวลาในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก	37
การให้ความคุ้มครองพิเศษแก่ผู้ส่งออกบางประเภท	39
บทลงโทษ	39
ข้อแนะนำในการทำสินเชื่อเพื่อการส่งออก	40
การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์	43
4. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	51
ความเป็นมาและแนวคิดการจัดตั้ง	51
บทบาทธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	63
5. วิเคราะห์ผลการดำเนินการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก	70
โครงสร้างของสินค้าส่งออกของไทย	70
มูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP (Gross Domestic Product)	71
การรับซื้อตั๋วสัญญาให้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ...	72
การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย	
ต่อมูลค่าการส่งออก	72
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	81
ประวัติผู้เขียน	99

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	ดุลการค้าของประเทศไทย ปี 2531-2535	12
2.	มูลค่าสินค้าส่งออก	15
3.	มูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP	46
4.	การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย	47
5.	การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมูลค่าการส่งออก	49

หัวข้อภาคนิพนธ์	สินเชื่อเพื่อการส่งออกกับบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและการนำเข้าแห่งประเทศไทย
ชื่อนักศึกษา	นายสุวิทย์ สรวงสิงห์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พุทธกาล รัชธร
ภาควิชา	เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา	2536

บทคัดย่อ

การศึกษาภาคนิพนธ์เรื่อง สินเชื่อเพื่อการส่งออกกับบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย นั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าโดยเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้ากับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (PACKING CREDIT) ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารแห่งประเทศไทยโดยตรง การศึกษาครั้งนี้ได้ค้นคว้าวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนา โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้เป็นข้อมูลทุติยภูมิมาทำการศึกษาเปรียบเทียบกับคำสัมภาษณ์นักบริหารการเงิน

และหลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยกับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกดังกล่าวมาแล้ว พบว่า

1. การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินการนั้นส่วนใหญ่จะมีระยะเวลาสั้น ๆ คือ 180 วันเป็นหลัก ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อสินเชื่อการส่งออกที่บางครั้งอาจต้องการสินเชื่อระยะยาว

2. มาตรการต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนการส่งออกของรัฐบาลไม่ได้เอื้ออำนวยต่อการส่งออกของธุรกิจขนาดเล็กและแบบธุรกิจที่ดั่งขึ้นใหม่ แต่จะกระจุกตัวของผู้ส่งออกรายใหญ่ ๆ หรือธุรกิจที่ประกอบมานานเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการสนับสนุนโดยใช้มาตรการทางการเงิน จะกระทำโดยผ่านธนาคาร

พาณิชย์ที่มักจะทำให้ความสำคัญกับลูกค้ารายใหญ่ที่มีประวัติติดต่อกับธนาคารมานาน และมีหลักทรัพย์ค้ำประกันที่เพียงพอเพื่อป้องกันความเสี่ยง ทำให้ผู้ส่งออกรายย่อย และรายใหม่ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน ขาดโอกาสในการพัฒนาธุรกิจเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การปล่อยสินเชื่อแก่ธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายกำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งคำนึงถึงความสามารถของธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายในการที่จะนำไปปล่อยตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดวิธีการนี้ถือว่าไม่เหมาะสม เพราะไม่สามารถจะสนองตอบปริมาณ อุปสงค์และอุปทานของธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารได้เท่าที่ควร

4. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จะช่วย การส่งเสริมการส่งออกของประเทศไทย ทั้งทางด้านสินค้า สินค้าเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมไม่ให้เสียเปรียบทางการค้ากับต่างประเทศ ทั้งทางด้าน การให้เงินกู้ระยะยาว และการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้ส่งออกและผู้ผลิตเพื่อการส่งออกรายย่อย และรายที่เพิ่งเริ่มดำเนินงาน ตลอดจนขยายตลาดการส่งออกของไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยการให้กู้และ ค้ำประกันสินเชื่อแก่ผู้นำเข้าสินค้าจากประเทศไทย รวมถึงตลาดการค้าใหม่ที่ ไม่เคยค้าขายกับไทยมาก่อน ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไม่มั่นใจในการให้สินเชื่อ

Paper Title Export Financing and the role of export
 - import bank

Name Mr. Suwit Suangsingha

Paper Advisor Associate Professor Dr. Buddhagarn
 Rutchatorn

Department Economics

Academic year 1993

ABSTRACT

To study on the topic of Packing Credits for export with the Role of export-import Bank of Thailand, the purpose to study The Role of The Bank by analyse this sentence and compared with the practical policy of The Bank for export-import and Packing Credit Which the manage direct by The Bank of Thailand. This is Idealism Descriptive with all details information that compared with the Interview of Financial Executive.

After the analyse of this proceed that compared with the management of The Bank for export and import of Thailand, including to allow to Packing Credit for export as aforesaid, we found that,

1. To allow the Packing Credit From Thai Banks, most are given in the short period, only for 180 days, and this is not support enough for Packing Credit, that sometimes need for the long term.

2. The Government policy is not favorable to the measure of money for export career of the small business group and the new companies but take advantage only to the big group of export or for the long lasting business, and because the assisting of Financial system from the Government always transfer to the Commercial Bank who give the favour only for the important customers which has contacted long time before with The Bank and also have enough property for security to restrain of trade from the risk, Therefore, the small group and the new business who has not enough the property for security and without the opportunity to develop their business to reach the effect competition with the overseas companies.

3. To allow the Packing Credit of the Commercial Bank, has decided by The Bank of Thailand, and it depends on the performance of the Commercial Bank, but this is not suitable and also not conform to the purpose of the Commercial Bank.

4. The Bank for export and import will help to develop and carrying on Agriculture, Industry, which this will not lose the balance with the business in overseas, and for the Credit Term of the lone, including with the guarantee Packing Credit for export, especially for the small group and the new business group, throughout for expand the market in overseas, by allow the loan and guarantee for Packing Credit to the customers, who import the goods from Thailand including the new markets that never cooperated before with Thailand and which The Commercial Bank has underestimated to give the Packing Credit.

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การค้าระหว่างประเทศได้เป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของไทย จากอดีตที่ผ่านมาสินค้าและบริการแลกเปลี่ยนกันในตลาดโลกเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว เศรษฐกิจของโลกเท่าที่ผ่านมาในอดีตจึงเป็นภาวะของความยุ่งยากทั้งในประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศอุตสาหกรรม เนื่องจากราคารับผลต่ำ อำนาจซื้อ การค้าชะงักงัน ภาวะหนี้ระหว่างประเทศล้นพันตัว และเป็นจุดระเบิดความขัดแย้งในด้านความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมหลายประเทศถูกกดดันทางการเมืองได้ส่งวนตลาดภายในประเทศ ส่งวนเงินตราและใช้มาตรการกีดกันการค้าในรูปแบบต่างๆ เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมของตน ซึ่งอาจนำโลกไปสู่สงครามการค้าและความแตกต่างของเศรษฐกิจอย่างรุนแรงได้ในที่สุด ในสภาวะที่เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตมากขึ้น

การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการส่งออกนั้น กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกเทียบกับผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นสูงขึ้น เป็นร้อยละ 26.5 และร้อยละ 31.9 ในปี 2531 และปี 2535 ตามลำดับ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั่นก็คือ การส่งสินค้าไปขายยังต่างประเทศเพราะจะทำให้ประเทศมีรายได้ที่สูงขึ้น ปัจจุบันในธุรกิจด้านการส่งออกจะอาศัยเพียงกลยุทธ์การตลาดที่ใช้กลยุทธ์ด้านราคาของสินค้าเป็นตัวเจาะตลาดคงทำได้ยากลำบาก ประเทศไทยได้ให้ความสนับสนุนทางการส่งออกโดยผ่านธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) และ

รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ส่งออกจากมาตรการต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุน การส่งออกของรัฐบาลไม่ได้เอื้ออำนวยต่อการส่งออกของธุรกิจขนาดเล็กและธุรกิจ ที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่มีการกระจุกตัวอยู่กับผู้ส่งออกรายใหญ่ ๆ หรือธุรกิจที่ประกอบการ มานานเป็นส่วนใหญ่ เพราะเนื่องมาจากการสนับสนุนโดยใช้มาตรการทางการเงิน จะกระทำผ่านธนาคารพาณิชย์ที่มักจะให้ความสำคัญกับลูกค้าที่มีประวัติติดต่อกับ ธนาคารมานาน และมีหลักทรัพย์ค้ำประกันที่เพียงพอ เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่างๆ ทำให้ผู้ส่งออกรายย่อยและรายใหม่ที่ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน ขาดโอกาสการ พัฒนาธุรกิจเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสนับสนุน การส่งออกของรัฐบาลนั้นให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกเพียงระยะสั้น ๆ คือไม่เกิน 180 วันเป็นหลัก แต่สินเชื่อเพื่อการส่งออกที่บางครั้งนานต้องการสินเชื่อระยะยาว ก็ยังมีความต้องการสินเชื่อที่จะซื้อสินค้าของไทย ประกอบกับระบบการเงินของไทย นั้นยังไม่ครบวงจร กล่าวคือ ปัจจุบันมีเฉพาะสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุนเฉพาะบางด้านเท่านั้น เช่นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ฯลฯ แต่ไม่มีสถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนการให้ สินเชื่อทางการค้าระหว่างประเทศเหมือนประเทศพัฒนา ซึ่งไทยเรายังไม่เป็น ประเทศพัฒนา

แม้ในปัจจุบันผู้ส่งออกจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในรูปแบบของ สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) จากธนาคารแห่งประเทศไทยและ มาตรการรูปแบบต่าง ๆ ในการสนับสนุนการส่งออก แต่การดำเนินการนี้ถือเป็น การกระทำโดยรัฐบาลโดยตรงซึ่งเป็นเหตุให้เกิดข้อครหาจากประเทศคู่ค้า โดย การกล่าวอ้างว่ารัฐบาลไทยให้การสนับสนุนการส่งออกซึ่งไม่เป็นไปตามกติกาสากล ของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือ GATT (General Agreement on Tariff and Trade) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ ดังนั้น สินค้าออกของไทยจึงมักถูกการตอบโต้ด้วยมาตรการทางการค้าและการเมือง ระหว่างประเทศคู่ค้า เป็นต้นว่าการใช้มาตรา 301 ของสหรัฐอเมริกาต่อการ ส่งเสริมสินค้าออกของไทย ซึ่งมีผลกระทบเกิดขึ้นกับประเทศไทย ดังนี้คือการตัดสิทธิ

พิเศษทางภาษีศุลกากร การเก็บภาษีเพิ่มขึ้น การจำกัดปริมาณการนำเข้า ซึ่งจะ
ทำให้เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐอเมริกา
มีปริมาณลดลง ตลอดจนการลงทุนจากต่างประเทศลดลงคือ การที่สหรัฐอเมริกา
ซื้อสินค้าจากประเทศไทยลดลง มีผลทำให้การลงทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาใน
ประเทศเพื่อการส่งออกจะเกิดการชลอตัวลง เพราะตลาดถูกจำกัดให้แคบลง

ในขณะที่รัฐบาลและธุรกิจเอกชนในประเทศไทยกำลังตื่นตัวในการ
รณรงค์บุกเบิกตลาดต่างประเทศจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาต่าง ๆ
ที่สืบเนื่องมาจากมาตรการกีดกันทางการค้าและภัยคุกคามทางการค้าที่มีทั้งใน
ลักษณะรูปแบบของปัญหาในด้านผลกระทบทางการเมือง ในด้านแนวทางป้องกัน
หรือลดความขัดแย้ง ตลอดจนในด้านการใช้กลไกขององค์การการค้าระหว่างประเทศ
ให้เป็นประโยชน์

ดังนั้นในปัจจุบันรัฐบาลได้นำร่างพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออก
และนำเข้าแห่งประเทศไทยขึ้นมาพิจารณา ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้รับหลักการและ
เห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติแล้วเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2536 จัดเป็น
แรงผลักดันให้มีแนวความคิดในการจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่ง
ประเทศไทย ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า
เข้าว่าตามร่างพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
มีขอบเขตการดำเนินงานบทบาทและมาตรการลักษณะต่างๆ ซึ่งจะสามารถเอื้ออำนวย
ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อ
ค้นหาข้อดี ข้อเสีย ให้อันที่จะส่งเสริมการส่งออกและนำเข้าไปใช้เป็นแนวทางใน
การวางนโยบายการส่งเสริมการส่งออก ตลอดจนเป็นแนวทางการแก้ปัญหาหรือ
อุปสรรคที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก ซึ่งจะส่งผลในฐานะทางตุลการการค้าและ
เศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงมาตรการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านการส่งออก และโครงสร้างสินค้าออกที่สำคัญของไทย
2. เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา ขอบเขต แนวทางในการดำเนินการของสินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) และบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า
3. เพื่อศึกษาบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพ การดำเนินงานอย่างไรในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit)
4. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการส่งออกของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า ตลอดจนเสนอแนะให้การแก้ไข้ปัญหา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ให้ทราบถึงแนวทาง และบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าที่ควรจะมีต่อภาคการค้าระหว่างประเทศไทย
2. แนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการ การส่งเสริมการส่งออกของรัฐบาลในปัจจุบัน ผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีการแข่งขันสูง
3. แนวทางการกำหนดนโยบายของธนาคาร เพื่อการส่งเสริมและนำเข้าในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก โดยผ่านธนาคารพาณิชย์
4. ประโยชน์และแนวทางต่อการส่งเสริมการส่งออกของประเทศต่อไปในอนาคต

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการดำเนินการค้นคว้าและภาคินพนธ์ฉบับนี้ โดยอาศัยวิธีการค้นคว้า และวิจัยจากข้อมูลทุติยภูมิที่ครอบคลุมถึงหัวข้อการศึกษาเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ถึงมาตรการทางการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และโครงสร้างสินค้าออกที่สำคัญของไทย
2. ศึกษาความเป็นมา ขอบเขต แนวทางการดำเนินงานของการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกและการศึกษาบทบาทธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการดำเนินงานระหว่างธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้ากับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกที่ผ่านมานในอดีต

แหล่งข้อมูลของการศึกษา

การค้นคว้าวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนา โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งนี้แหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ นั้นได้มาจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ องค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์

ขอบเขตการศึกษา

มุ่งศึกษาถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) ตั้งแต่ปี 2531-2535 โดยพิจารณาเฉพาะทางด้านการส่งออก และไม่พิจารณากิจกรรมอื่น ๆ ตลอดจนศึกษาความเป็นมา ขอบเขตการดำเนินงาน และบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย โดยยึดร่างพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

งานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

จันทร์เพ็ญ เอี่ยมอมิรัมย์¹ ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่ปี 2527-2531 การศึกษาเพื่อให้ทราบถึงบทบาทของธนาคารพาณิชย์ต่อการส่งออก โครงสร้างสินค้าออก ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในด้านสินเชื่อเพื่อการส่งออก โดยอาศัยข้อมูลสถิติประกอบการคำนวณวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ธนาคารพาณิชย์มักจะให้สินเชื่อในรูปแบบของเงินเบิกเกินบัญชีมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ คือร้อยละ 73.6 ของสินเชื่อทั้งหมด ซึ่งมีผลต่อผู้ส่งออกที่เพิ่งเริ่มกิจการใหม่ไม่เป็นที่รู้จักธนาคาร การรับซื้อลดของธนาคารพาณิชย์ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกยังมีมูลค่าต่ำ คือร้อยละ 26.4 ของสินเชื่อทั้งหมด สัดส่วนในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกต่อมูลค่าเพื่อการส่งออกทั้งหมดยังเป็นสัดส่วนที่ต่ำ

เจ็ดประภา ฉลาดสุนทรวาท² ได้ทำการศึกษาสินเชื่อเพื่อการส่งออกตั้งแต่ปี 2525-2531 การให้ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสินเชื่อการส่งออกมากที่สุดโดยอาศัยข้อมูลสถิติประกอบการคำนวณวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ผู้ส่งออกรายใหญ่และมีการติดต่อกับธนาคารพาณิชย์เป็นระยะเวลานานๆ มีแนวโน้มได้รับประโยชน์จากสินเชื่อเพื่อการส่งออกมากกว่าผู้รับประโยชน์รายย่อย สินเชื่อเพื่อการส่งออกรายใหญ่ คือ ร้อยละ 38.5 และรายย่อย ร้อยละ 17.9

¹จันทร์เพ็ญ เอี่ยมอมิรัมย์. การส่งเสริมการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ การเงินการคลัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

²เจ็ดประภา ฉลาดสุนทรวาท. สินเชื่อเพื่อการส่งออก ปริญญาานิพนธ์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ การเงินการคลัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

คำอธิบายสัญลักษณ์ และคำย่อ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย "หรือใช้คำย่อว่า ธ.ส.น." (Export-Import Bank of Thailand) เป็นนิติบุคคลและเป็นสถาบันการเงินจัดตั้งขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2536 สำนักงานใหญ่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร แต่สำหรับสาขาในต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

วัตถุประสงค์ เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้าและการลงทุนโดยการให้สินเชื่อค้ำประกันรับประกันความเสี่ยง หรือให้บริการทางการเงินอื่น

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Export-Import Bank of Japan) เช่นเดียวกับ ธ.ส.น. ไทย โดยกำหนดในกฎหมายให้มีสำนักงานใหญ่ที่กรุงโตเกียวและอนุญาตให้เปิดสาขาได้ตามความจำเป็น

วัตถุประสงค์ ช่วยเหลือและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้าและการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปของการค้า

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งสหรัฐอเมริกา (Export-Import Bank of United State) เป็นหน่วยงานอิสระของรัฐ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และสนับสนุนการส่งออก การนำเข้า และการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการกับต่างประเทศ

ผู้ส่งออก (Exporter) หมายถึง ผู้ส่งออกรายย่อยหรือผู้ส่งออกรายใหญ่ ซึ่งประกอบกิจการส่งสินค้าออก และมีหน้าที่ต้องจัดทำได้มาและนำเข้าซึ่งเงินตราต่างประเทศสำหรับสินค้านั้น

ผู้ส่งออกรายย่อย หมายถึง ผู้ส่งออกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์ตามระเบียบภายในวงเงินหมุนเวียน 5 ล้านบาท

ผู้ส่งออกรายใหญ่ หมายถึง ผู้ส่งออกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์ตามระเบียบ และมีใช้ผู้ส่งออกที่ได้รับความอนุเคราะห์เป็นผู้ส่งออกรายย่อย

สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing Credit) หมายถึง สินเชื่อเพื่อการส่งออกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำไปให้ผู้ส่งออกกู้ยืมอีกต่อหนึ่ง โดยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดขึ้นจากการส่งสินค้าออก และได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศผ่านทางธนาคารพาณิชย์ในอัตราส่วนลดที่ต่ำเป็นพิเศษ

สินเชื่อแบบจํานาสินค้า (Packing Stock) หมายถึง ผู้ส่งออกมีสินค้าอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งกำลังคอยเวลาส่งออก เช่น คอยเรือที่จะมารับสินค้าหรือสินค้ายังอยู่ในระหว่างการผลิต หรือสินค้ายังมีจำนวนไม่ครบที่จะส่งออกได้ หากผู้ส่งออกมีความประสงค์จะขอกู้เงินเพื่อนำไปซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นหรือนำไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งออกดังกล่าว ก็สามารถขอกู้เงินจากธนาคารได้ โดยขอจํานาสินค้าที่มีอยู่แล้วกับธนาคาร

ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade) "GATT" หมายถึง ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลของประเทศสมาชิกกว่า 90 ประเทศ ที่ได้ร่วมลงนามเพื่อส่งเสริมการค้าของโลก ให้ดำเนินไปอย่างเสรีและตั้งอยู่บนพื้นฐานที่มั่นคง อันจะส่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีลักษณะดำเนินการด้านการลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ ทางด้านภาษีศุลกากรและที่มิใช่ภาษีศุลกากร

มาตรา 301 ของสหรัฐอเมริกา เป็นบทบัญญัติสำคัญในกฎหมายการค้า (Trade Bill) ที่กระทบต่อการค้าระหว่างประเทศมากที่สุดในปัจจุบัน คือ บทบัญญัติในมาตรา 301 ซึ่งได้แก้ไขใหม่ โดยการโอนอำนาจการตอบโต้ทางการค้า จากอำนาจของประธานาธิบดีมาเป็นอำนาจของสำนักงานผู้แทนพิเศษทางการค้า ของสหรัฐอเมริกา หรือ U.S. Trade Representative (USTR) และให้ สามารถตอบโต้ประเทศที่สหรัฐอเมริกาเห็นว่ามีการดำเนินการทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมได้กว้างขวางกว่าเดิม โดยสหรัฐอเมริกาอาจจะโต้ตอบด้วยการขึ้น ภาษีศุลกากรถึง 100% หรือจำกัดการนำเข้าสินค้าบางประเภทเพื่อชดเชยกับความเสียหายที่สหรัฐอเมริกาได้รับจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมดังกล่าว

บทที่ 2

การค้าระหว่างประเทศของไทย

การดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศของไทย สรุปได้ดังนี้คือ

1. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาการพาณิชย์และบริการ

1.1 ปรับปรุงดุลการค้าเสียเปรียบได้ลดลง โดยการส่งเสริมสินค้าออกทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนส่งเสริมบริการต่างๆ ที่นำรายได้มาสู่ประเทศ ได้แก่ การท่องเที่ยวและบริการต่างๆ ในด้านการพาณิชย์

1.2 ส่งเสริมตลาดการค้าของสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศให้กว้างขวางและมีเสถียรภาพ

1.3 ประสานงานด้านการจำหน่ายกับการผลิตให้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น เพื่อเร่งรัดการเพิ่มผลผลิต โดยเฉพาะประเภทที่มุ่งเร่งรัดเพื่อการส่งออก

2. นโยบายของรัฐเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

2.1 รัฐยึดถือนโยบายวิสาหกิจเสรี โดยสนับสนุนให้เอกชนประกอบการค้าภายใต้ระบบการแข่งขันที่เหมาะสม

2.2 ประสานนโยบายการเงิน การคลัง และการพาณิชย์ให้สัมพันธ์สอดคล้องกันเพื่อส่งเสริมสินค้าออกให้มากขึ้น

2.3 จัดให้มีการศึกษาวิจัยการผลิตและการตลาดของสินค้าแต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในการวางแผน การผลิต การตลาด ตลอดจนการส่งออกของสินค้านั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ส่งเสริมประชากรให้ประชากรใช้สินค้าอุปโภคที่ผลิตได้ภายในประเทศ

2.5 ส่งเสริมการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยแสวงหาตลาดในต่างประเทศให้มากขึ้น จัดให้มีการโฆษณาสินค้าไทยและมาตรการช่วยเหลือการส่งออก ตลอดจนจะส่งเสริมและจัดระเบียบของผู้ส่งสินค้าออกไปจำหน่ายรัดกุมยิ่งขึ้นให้สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศอื่นได้

2.6 รัฐจะส่งเสริมกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องของเอกชน โดยรัฐจะเป็นผู้จัดสรรสภาพการณ์สิ่งแวดล้อมภายในประเทศ เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว

2.7 รัฐจะส่งเสริมธุรกิจที่ประกอบการเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนสินค้าและบริการอันจะสามารถอำนวยความสะดวกแก่การพาณิชย์และเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ

ดุลการค้าของประเทศไทย

ดุลการค้า คือ ผลต่างระหว่างมูลค่าสินค้าเข้าและสินค้าออกในระยะเวลาหนึ่ง ถ้าสินค้าออกมีมูลค่ามากกว่าสินค้าเข้า ผลต่างก็คือ Export surplus นั้นหมายถึง ดุลการค้า "เกินดุล" แต่ถ้ามูลค่าสินค้าเข้ามีมากกว่ามูลค่าสินค้าออก ผลต่างก็คือ IMPORT SURPLUS หรือดุลการค้า "ขาดดุล"

ถ้าประเทศมีความสามารถในการส่งสินค้าออกได้มากขึ้น ก็หมายถึงเงินตราต่างประเทศที่จะไหลเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ แต่ถ้าประเทศนั้นนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศมาก ก็หมายถึง การใช้ไปของเงินทุนในประเทศ เงินตราของประเทศจะไหลออกไปสู่พัฒนาหรือนำมาใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ภาวะของดุลการค้าจึงเป็นตัวสำคัญที่แสดงให้เห็นฐานะทางการค้าของประเทศนั้น ๆ

สำหรับดุลการค้าของประเทศไทยนั้น จะแสดงให้เห็นในตารางที่ 1 ด้วย

ตารางที่ 1 ดุลการค้าของประเทศไทย ปี 2531-2535

(ล้านบาท)

ปี	สินค้าออก	สินค้าเข้า	ดุลการค้า
2531	403,570	509,646	-106,076
2532	516,315	661,279	-147,964
2533	589,813	852,867	-263,054
2534	727,630	984,933	-257,303
2535	825,741	1,050,005	-224,264

ที่มา : กรมศุลกากร

จากข้อมูลในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยขาดดุลการค้าตลอดมาตั้งแต่ปี 2531-2535 อันเป็นผลเนื่องมาจากมูลค่าการนำสินค้าเข้ามีมากกว่ามูลค่าของสินค้าออก ผลก็คือ การขาดดุลการค้าของไทย อย่างไรก็ตามภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศไทยก็ยังคงอยู่ และส่งผลกระทบต่อเงินและทุนสำรองของประเทศ

ดังนั้น การส่งเสริมการส่งออกและมาตรการต่างๆ ในการค้าระหว่างประเทศจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก และจะมีผลต่อภาวะการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ

ความสำคัญของการส่งสินค้าออก

จากนโยบายการค้าระหว่างประเทศของไทย จะเห็นได้ว่า ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากแก่การส่งสินค้าออก รัฐบาลมีมาตรการในการส่งเสริมหลายวิธีด้วยกัน เพราะเหตุว่า ธุรกิจการส่งออกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งความสำคัญของสินค้าออกอาจจำแนกได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. สินค้าออก ทำให้มีเงินตราต่างประเทศสำหรับจ่ายเงินค่าสินค้าที่ต้องการสินค้าออกเป็นที่มาแห่งเงินตราต่างประเทศที่สำคัญ ตามคำกล่าวที่ว่า Export pay for import หากเรามีสินค้าออกมากก็จะมีอำนาจซื้อหรือเงินตราต่างประเทศสำหรับซื้อสินค้าเข้าได้มาก

2. สินค้าออก มีความสำคัญต่อรายได้ของผู้ผลิตสินค้าที่ผลิตได้จะต้องมีตลาดจำหน่าย ตลาดสินค้าแบ่งได้เป็นตลาดภายในประเทศและตลาดภายนอกประเทศ สินค้าที่นสำคัญของประเทศไทยหลายอย่างต้องพึ่งตลาดต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ปอ ฯลฯ การส่งสินค้าออกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งแก่ผู้ผลิตมีรายได้ดี ฐานะความเป็นอยู่ก็ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงเศรษฐกิจต่าง ๆ ในประเทศด้วย เป็นการลดปัญหาที่จะเกิดความอดอยากลง

3. สินค้าออก มีความสำคัญต่อภาวะการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ ในระยะใดที่การส่งสินค้าออกมาก รัฐบาล ผู้ผลิต พ่อค้าและประชาชนก็จะมีรายได้มาก ภาวะการค้าและเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญรุ่งเรือง แต่ในระยะใดที่การส่งสินค้าออกตกต่ำ รายได้และอำนาจซื้อของประชาชนก็พลอยตกต่ำด้วย ธุรกิจอื่น ๆ ถูกกระทบกระเทือน อาจทำให้เศรษฐกิจชะงักงัน (Stagnation) ซึ่งหากไม่แก้ไขแล้วอาจจะนำไปสู่ภาวะเศรษฐกิจหดตัว (Recession) และกลายเป็นภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (Depression) ในที่สุด

4. สินค้าออก เป็นที่มาแห่งรายได้ของรัฐบาล รัฐบาลได้รับรายได้จากการส่งสินค้าออกในรูปอากรขาออก ค่าพรีเมียมภาษีการค้าและภาษีรายได้ ซึ่งเป็นรายได้ต่าง ๆ เหล่านี้นำมาสนับสนุนการพัฒนาประเทศต่อไป

5. การส่งออก เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาไหวตัวของการผลิตตามฤดูกาล เนื่องจากสินค้าประเภทที่การผลิตขึ้นกับฤดูกาล เมื่อทยอยออกสู่ตลาดแล้ว จะมีแนวโน้มของราคาที่ตกต่ำลงถ้าสามารถส่ง เป็นสินค้าออกได้ก็จะช่วยพยุงราคาไว้มิให้ตกต่ำเกินไป สินค้าประเภทข้าว ข้าวโพด ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และสินค้าอื่นๆ ของไทยจำเป็นต้องเร่งรัดการส่งออกในระยะปลายฤดูการผลิตเพื่อการพยุงราคา ดังกล่าว

6. เป็นประโยชน์ด้านการแข่งขัน เนื่องจากส่งออกทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ทำให้ผู้แข่งขันทั้งหลายปรับปรุงวิธีการผลิต เทคนิคต่าง ๆ ให้สินค้าได้คุณภาพขึ้นประชาชนได้บริโภคสินค้าที่มีประสิทธิภาพ

7. การส่งออก เป็นการสนองความต้องการในตลาดต่างประเทศ ซึ่งบางประเทศมีประชากรจำนวนมาก มีความต้องการด้านการบริโภคสินค้าและบริการจำนวนมาก การผลิตในประเทศไม่เพียงพอต้องสั่งนำเข้าจากประเทศอื่น เพื่อสวัสดิการของตนในประเทศ

ตารางที่ 2 มูลค่าสินค้าส่งออก

	เฉลี่ย	ปี 2531		ปี 2532		ปี 2533		ปี 2534		ปี 2535	
		มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
การเกษตร	17.1	104,530	26	118,508	23	100,003	17	109,278	15.1	123,810	15
การประมง	8.1	20,826	5.2	28,538	5	32,507	5.5	43,704	6.1	48,793	6
ป่าไม้	0.1	814	0.2	703	0.2	753	0.1	877	0.1	781	0.1
เหมืองแร่	1.1	7,631	1.8	8,018	1.6	7,438	1.3	7,530	1	6,803	1
อุตสาหกรรม	72.4	265,639	65.8	354,154	68.6	440,395	74.6	553,188	76.2	634,386	77
สินค้าตัวอย่างและสินค้าอื่น	1	2,880	0.7	5,273	1.4	7,062	1.2	8,715	1.2	8,646	1
สินค้า RE-EXPORT	0.2	1,250	0.3	1,121	0.2	1,655	0.3	2,337	0.3	1,425	0.1
มูลค่าสินค้าออก	100	403,570	100	516,315	100	589,813	100	725,630	100	824,644	100

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

โครงสร้างสินค้าออกของไทย

จากตารางที่ 2 แสดงมูลค่าสินค้าส่งออกจำแนกประเภท ตั้งแต่ปี 2531-2535 จากสัดส่วนเฉลี่ยตั้งแต่ 2531-2535 แสดงให้เห็นว่า สินค้าที่ไทยส่งออกเป็นอันดับหนึ่ง คือ สินค้าอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 72.4 ของสินค้าออกทั้งหมด รองลงมาคือ สินค้าเกษตร คิดเป็นร้อยละ 17.1 อันดับต่อมาคือ การประมง เหมืองแร่ สินค้าตัวอย่างและสินค้าอื่น สินค้าที่มีสัดส่วนเฉลี่ยส่งออกต่ำสุดคือ ผลผลิตจากป่าไม้เพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น

จากตาราง จะพบว่าไทยส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยช่วงปี 2531-2535 เป็นสัดส่วนร้อยละ 65.8, 68.7, 74.6, 76.2 และ 77 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละปีสัดส่วนในปี 2531-2535 ถือเป็นสัดส่วนที่สูงสุดของสินค้าออกทั้งหมดด้วย

สินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นอีก คือ ผลผลิตการประมงโดยมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มมากขึ้นทุกปี ยกเว้นปี 2532 ที่ลดลง และกลับเพิ่มขึ้นในปีต่อมา จนถึงปี 2534 มีสัดส่วนการส่งออก สูงถึงร้อยละ 6.1 และสัดส่วนปี 2535 นั้น มีสัดส่วนร้อยละ 6 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับสัดส่วนปี 2534

ส่วนสินค้าออกทางการเกษตรของไทย มีสัดส่วนที่ลดลงทุกปีตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา คือ ร้อยละ 26 ในปี 2531 ลดลงเหลือร้อยละ 6 ในปี 2535 และนอกจากสินค้าเกษตรแล้วสินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกลดลงอีกได้แก่ ผลผลิตเหมืองแร่ จากร้อยละ 1.8 ในปี 2531 ลดลงเหลือ ร้อยละ 0.8 ในปี 2535 สินค้า RE-EXPORT โดยเฉลี่ยสัดส่วนที่ลดลง ในปี 2532 ลดลงจากปี 2531 จากร้อยละ 0.3 ลดเหลือร้อยละ 0.2 และในปี 2533 และ 2534 กลับมาเพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 0.3 จนถึงปี 2535 มีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.1

สำหรับผลผลิตจากการป่าไม้นั้นถือว่า มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ปี 2531 และปี 2532 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2 และช่วงปี 2533-2534 และปี 2535 มีสัดส่วนที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.1 ซึ่งผลผลิตจากการป่าไม้นั้นถือได้ว่า เป็นสินค้าที่มีสัดส่วนส่งออกเฉลี่ยต่ำที่สุดของสินค้าออกทั้งหมดด้วย

จากตารางที่ 2 ได้แสดงให้เห็นถึงข้อมูลสินค้าออกทั้งหมดแล้ว
ซึ่งเราสามารถจำแนกให้เห็นชัดเจนโดยแบ่ง 5 ประเภท คือ

1. ผลผลิตเกษตร ได้แก่ ถั่วเขียว ถั่วเขียวเปลือกดำ ถั่วเหลือง
ข้าวฟ่าง ปุ๋ยนุ่น เมล็ดละหุ่ง ครั้ง หนังสือตัว โคะ กระบือ ไม้สด ฯลฯ
2. ผลผลิตประมง ได้แก่ ปลาหมึกสด ปลาหมึกเค็ม ผลผลิตประมงอื่นๆ
3. ผลผลิตป่าไม้
4. ผลผลิตเหมืองแร่ ได้แก่ พลูออไรท์ ทังสเทน แร่เหล็ก ฯลฯ
5. สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ สิ่งทอ สัมภาระดกระเบื้อง เสื้อผ้าสำเร็จรูป
กากน้ำตาล ซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์น้ำมัน เส้นด้าย เชือกบอ ผ้ากระสอบ ผลิตภัณฑ์เหล็ก
และเหล็กกล้า ของใช้ในบ้านทำด้วยไม้ อัญมณี และสินค้าอุตสาหกรรมอื่น ๆ

นอกจากนี้ สินค้าออกอื่นได้แก่ สินค้าตัวอย่าง และสินค้าอื่น และสินค้า
RE-EXPORT โดยสินค้าที่ส่งออกทั้งหมดนี้ นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศ
มูลค่าและปริมาณสินค้าออกของแต่ละปีนั้นแตกต่างออกไปดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2
และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกก็สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้เสมอด้วย
เช่นกัน

ตลาดสินค้าออกของไทยที่สำคัญ

ตลาดข้าวโพด อังกฤษ เอเดน ฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซีย
ลังกา เนเธอร์แลนด์ ซาอุดีอาระเบีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน
และประเทศอื่น ๆ.

ตลาดยาง อังกฤษ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส สเปน
เยอรมันตะวันตก อิตาลี รัสเซีย ยูโกสลาเวีย ไต้หวัน ญี่ปุ่น

ตลาดดีบุก ฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซีย คูเวต ญี่ปุ่น ไต้หวัน
เกาหลีใต้ จีน รัสเซีย เคนยา อินโดนีเซีย

ตลาดกุ้งสด ฮ่องกง มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อิตาลี
ญี่ปุ่น

ตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง สหรัฐฯ ไต้หวัน ญี่ปุ่น เบลเยียม
เนเธอร์แลนด์ เยอรมันตะวันตก ตลาด EEC

ตลาดปอ อังกฤษ ฮังการี อินเดีย สหรัฐฯ เบลเยียม ฝรั่งเศส
อิตาลี เยอรมันตะวันตก โปรตุเกส สเปน ไอร์แลนด์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น

ตลาดน้ำตาล ฮังการี มาเลเซีย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ

ตลาดถั่วเขียว มาเลเซีย ฮังการี สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ลังกา ไต้หวัน

ตลาดแร่ฟลูออไรท์ ญี่ปุ่น รัสเซีย

ตลาดข้าวฟ่าง ฮังการี มาเลเซีย สิงคโปร์ ซาอุดีอาระเบีย

ญี่ปุ่น ไต้หวัน

ตลาดซีเมนต์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

ปัญหาเกี่ยวกับการส่งออก

การส่งสินค้าออกนั้นมีปัญหาหลายประการ จำแนกได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิต

1.1 ผลผลิตไม่แน่นอน เนื่องจากสินค้าออกส่วนใหญ่ของไทย
เป็นสินค้าเกษตร ซึ่งการผลิตขึ้นกับดินฟ้าอากาศ ผลผลิตจึงไม่แน่นอน ปริมาณการ
ผลิตไม่สม่ำเสมอและไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด

1.2 ประสิทธิภาพของผลิตยังต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงเนื่อง
จากเกษตรกรมีความรู้จำกัด และมีเงินทุนจำกัด ยังไม่รู้จักใช้เครื่องมือและวิธีการ
ทันสมัยในการผลิต จึงทำให้ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ และต้นทุนการผลิตสูง

1.3 ปัญหาการส่งเสริมและควบคุมการผลิต ยังมีปัญหาและ
อุปสรรคบางประการ เช่น งบประมาณ และพนักงานส่งเสริมมีจำกัด พิษฤกษ์ศัตรู
พืชรบกวน การชลประทานไม่ทั่วถึงการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับพืช ขาดการบำรุง
รักษาที่ดิน ขาดแคลนพันธุ์ที่ดี ขาดการใช้วิทยาการสมัยใหม่เข้าช่วยเกษตรกรขาด
เงินทุน

ส่วนปัญหาการควบคุมการผลิตนั้น เนื่องจากเกษตรกรของเราทำการผลิตโดยอาศัยราคาสินค้าในฤดูที่แล้ว หากราคาดีก็ผลิตเพิ่มขึ้นอาจทำให้สินค้าไม่เพียงพอกับความต้องการ หรือมีสินค้าเหลือเกินความต้องการจึงควรมีการวางแผนการผลิต โดยหาทางควบคุมการผลิตสินค้าบางอย่างซึ่งตลาดมีจำกัด ไม่ให้เกิดการผลิตเกินความต้องการ

1.4 เกษตรกรขาดหลักประกันในเรื่องตลาดและราคา ปัญหาในเรื่องตลาด คือไม่สามารถจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้หรือจำหน่ายได้ในราคาที่ต่ำไม่คุ้มทุน นอกจากนี้ เกษตรกรยังถูกพ่อค้าคนกลางและนายทุนเอารัดเอาเปรียบ การดำเนินงานของรัฐบาลยังอยู่ในวงจำกัดและยังไม่สามารถให้หลักประกันที่แท้จริงแก่เกษตรกรในเรื่องตลาดและราคา

2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวสินค้า

2.1 สินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าขั้นปฐม อุปทานและราคาสินค้าขั้นปฐมในตลาดโลกมักจะเคลื่อนไหวขึ้นลงมาก เพราะการผลิตขึ้นกับดินฟ้าอากาศ อุปสงค์ของสินค้าขั้นปฐมบางอย่างเป็น

2.2 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมส่งออกยังมีน้อย ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นในระยะที่แล้วมาส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนสินค้าเข้า การลงทุนในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกยังมีน้อยเพราะประเทศไทยยังไม่มีเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing zone) ทำให้ยุ่งยากเกี่ยวกับพิธีทางศุลกากร

2.3 สินค้าออกบางอย่างมีคุณภาพต่ำ เป็นปัญหาต่อเนื่องจากการผลิต

2.4 มาตรฐานสินค้าและการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าออกบางอย่างกำหนดไว้เพียงมาตรฐานขั้นต่ำ ไม่ได้มีการแบ่งคุณภาพสินค้าเป็นชนิดต่าง ๆ ทำให้สินค้าคุณภาพดีและคุณภาพต่ำขายได้ในราคาเดียวกัน เช่น ข้าวโพด จึงไม่เป็นที่พอใจให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกพยายามปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ดีขึ้น สินค้าบางอย่างไม่มีการกำหนดมาตรฐานไว้หรือการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานทำได้ไม่ทั่วถึง

2.5 สินค้าออกบางอย่างมีต้นทุนส่งออกสูง ต้นทุนการส่งออกนั้นประกอบด้วยต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด ถ้าต้นทุนใดสูงขึ้นก็จะทำให้ต้นทุนการส่งออกสูงไปด้วย อาจทำให้สินค้านั้นไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่นซึ่งมีต้นทุนการส่งออกที่ต่ำกว่าได้

3. ปัญหาเกี่ยวกับราคาสินค้า

3.1 ราคาสินค้าเคลื่อนไหวขึ้นลงมาก ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าบางอย่างมีการผลิตวัตถุดิบเคราะห์มาใช้แทนกันมากขึ้น เช่น ปอ เป็นต้น

3.2 ผู้ซื้อบางประเทศพยายามกดราคารับซื้อสินค้าไทยเพราะประเทศผู้ซื้อรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น แต่ผู้ส่งออกของเรามักรวมตัวกันไม่ได้

3.3 ผู้ส่งออกแข่งขันตัดราคาตัวเองทำให้ราคาที่จำหน่ายได้ต่ำเกินไป

4. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ส่งออก

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของผู้ส่งออก

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือ ผู้ส่งออกหลายรายมักจะคิดถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จึงขาดการร่วมมือกันเพื่อการต่อรอง

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตและมารยาททางด้านการค้าของผู้ส่งออก

5. ปัญหาเกี่ยวกับการขนส่ง

5.1 การขนส่งในประเทศ มีปัญหาบางประการ เช่น ต้องขนส่งกันหลายทอด วิธีการในการขนส่งไม่ทันสมัย อุปกรณ์ในการขนส่งมีจำกัด การทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการขนส่ง ทำให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มขึ้น

5.2 ปัญหาเรื่องท่าเรือและการขนส่งสินค้าลงเรือ ประเทศไทยยังไม่มีท่าเรือน้ำลึก ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น

5.3 การขนส่งทางทะเล บริษัทเรือที่รับขนส่งสินค้าทางทะเลมักรวมตัวกันขึ้นอัตราค่าระวางเสมอ ทำให้การส่งออกถูกกระทบกระเทือนมาก

6. ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดต่างประเทศ

6.1 การแข่งขันในตลาดต่างประเทศมีมากยิ่งขึ้น

6.2 บางประเทศมีข้อจำกัดการนำสินค้าไทยเข้า

6.3 ตลาดต่างประเทศสำหรับสินค้าบางอย่างมีจำกัด

6.4 การค้าขายติดต่อกับบางประเทศไม่สะดวก

7. ปัญหาเกี่ยวกับการเงิน

ผู้ส่งสินค้าออกส่วนมากมีน้อย ต้องอาศัยเงินกู้จากธนาคารดำเนินการ
การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ส่งออกของธนาคารแห่งประเทศไทยยังอยู่ในวงแคบ

8. ปัญหาเกี่ยวกับภาษีอากร

การขอคืนเงินค่าอากรขาเข้าวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเป็นสินค้า
สำเร็จรูปส่งออกไปต่างประเทศล่าช้ามาก ทำให้เงินของพ่อค้าต้องไปจมอยู่เป็น
จำนวนมาก เกิดปัญหาเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษีอากร

บทที่ 3

สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit)

สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing credit) คือ สินเชื่อเพื่อการส่งออกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำไปให้ผู้ส่งออกกู้ยืมอีกต่อหนึ่ง โดยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก และได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศผ่านทางธนาคารพาณิชย์ในอัตราส่วนลดที่ต่ำเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้ส่งออกสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ โดยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ส่งออกโดยผ่านธนาคารพาณิชย์เท่านั้น และจะรับซื้อเฉพาะตั๋วสัญญาใช้เงินที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะเรียกเก็บดอกเบี้ยจากจำนวนเงินในตั๋วสัญญาใช้เงินที่รับซื้อไว้ไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นสินค้าที่ปรากฏในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 ของบัญชีแนบท้ายประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ BOI ที่ 40/2521 เรื่องการให้การส่งเสริมบริษัทการค้าระหว่างประเทศเท่านั้น (ดูในภาคผนวก)

ในส่วนของตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกสินค้าอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏในบัญชีที่ 1 และในบัญชีที่ 2 ของบัญชีแนบท้ายประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับซื้อจากธนาคารพาณิชย์ก็เฉพาะตั๋วสัญญาใช้เงินที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะเรียกเก็บดอกเบี้ยจากจำนวนเงินในตั๋วสัญญาใช้เงินที่รับซื้อไว้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี

สำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้ส่งออกนั้น จะต้องออกตามเอกสารดังนี้

1. Letter of credit ชนิดเพิกถอนไม่ได้ซึ่งลูกค้านำมาเปิดมาเป็นค่าสินค้า
2. สัญญาซื้อขายหรือคำสั่ง (Order) ที่ได้รับจากลูกค้าในประเทศ

3. ตัวแลกเงินที่เกิดจากการส่งออกที่มีกำหนดเวลาชำระ (Usance export bill)

4. ใบรับฝากสินค้า หรือเอกสารซึ่งเป็นหลักฐานแสดงว่า มีสินค้าที่จะส่งออกเก็บรักษาไว้ในสถานที่เก็บรักษาสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์ให้ความเชื่อถือ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

5. Letter of credit ชนิดเพิกถอนไม่ได้ ที่เปิดมาเป็นคำสั่งค้า ซึ่งได้มีใบรับฝากสินค้าที่ได้นำมาประกอบออกตัวสัญญาชำระเงินซึ่งได้นำมาขายช่วงลดตามข้อ 4

เมื่อธนาคารพาณิชย์นำเงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาให้กู้ต่อนั้น Packing credit จะเป็นสินเชื่อระยะสั้นที่ธนาคารให้แก่ผู้ส่งออก โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ส่งออกนำเงินที่ได้รับไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดหาวัตถุดิบผลิตให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือจัดซื้อสินค้าอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรม และดำเนินการส่งสินค้าเหล่านี้ออกไปขายในต่างประเทศ กำหนดระยะเวลาให้กู้ไม่เกิน 180 วัน ซึ่งสินเชื่อ Packing credit นี้ จะช่วยเสริมให้มีการส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้น อันจะเป็นการลดภาวะขาดดุลการค้าของประเทศให้น้อยลง สินเชื่อนี้ที่เรียกว่า Packing ก็คือการนำเงินไปซื้อสินค้ามา pack ลงหีบเพื่อส่งออกนั่นเอง

โดยสรุปแล้ว การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์คือ

1. ให้เป็นทุนหมุนเวียนระยะสั้นเพื่อดำเนินธุรกิจแก่ผู้ส่งออกผ่านธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย
2. ช่วยลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจการส่งออก
3. สนับสนุนการขยายตลาดแก่ผู้ส่งออก

มาตรการในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ก่อนที่ธนาคารพาณิชย์จะพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ขอกู้ ธนาคารต้องนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้กู้รวมทั้งปัจจัยภายนอกมาพิจารณาอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้การปล่อยสินเชื่ออำนาจประโยชน์แก่สังคม และทำให้ผู้กู้ดำเนินกิจการมีผลกำไรได้

การให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นพิเศษสำหรับผู้ส่งออกผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือที่เรียกกันว่า Packing credit นั้น มีขบวนการดังนี้คือ เริ่มแรกผู้ส่งออกต้องมีวงเงินกับธนาคารพาณิชย์ก่อน โดยผ่านขั้นตอนการพิจารณาคุณสมบัติการเป็นลูกค้าจากธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารจะวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกันคือ

รายละเอียดส่วนตัวของลูกค้า

กรณีบุคคลธรรมดา

1. ชื่อลูกค้า
2. อายุ และสถานภาพสมรส
3. ชื่อคู่สมรส (ถ้ามี)
4. ชื่อที่ใช้ในทางการค้า
5. สถานที่อยู่
6. วันที่เปิดบัญชี
7. ประเภทธุรกิจ
8. วันเริ่มประกอบกิจการ
9. มูลค่าทรัพย์สินในกิจการ
10. มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด ทั้งอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์

กรณีเป็นนิติบุคคล มีสิ่งเพิ่มเติมอีกคือ

11. วันจดทะเบียนนิติบุคคล
12. ทนจดทะเบียน
13. ทนชำระแล้ว
14. ชื่อผู้บริหารกิจการ

การซื้อ การขาย และการผลิต

ด้านการซื้อ ต้องพิจารณาว่า มียอดซื้อสินค้าเข้าเดือนละเท่าไร ต้องซื้อด้วยเงินสดเท่าไร ระยะเวลาในการสั่งซื้อด้วยเงินเชื่อ และผู้ที่ขายสินค้ารายใหญ่ให้กับลูกค้าคือใคร

ด้านการขาย มีรายการที่ต้องเก็บตัวเลขไว้ คือ ยอดขายเดือนละประมาณเท่าไร ขายเป็นเงินสดร้อยละเท่าไร เงินเชื่อร้อยละเท่าไร ระยะเวลาที่ให้เครดิตนานกี่เดือน และใครเป็นผู้ซื้อรายใหญ่

ด้านการผลิต ถ้าเป็นกิจการที่ต้องมีการผลิตเพื่อจำหน่าย ธนาคารก็ต้องรู้ชนิดของเครื่องจักร กำลังการผลิต จำนวนโรงงาน ขนาดของโกดัง สต็อกสินค้า และประมาณการที่ต้องสต็อกคิดเป็นมูลค่า และมูลค่าของวัตถุดิบ

จากข้อมูลดังกล่าวจะทำให้สามารถรู้ถึงกำไรสุทธิของกิจการ

กิจการในเครือ

เนื่องจากมีผู้ขอกู้หลายรายที่ไม่ได้มี หรือทำกิจการเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกิจการในเครืออื่น ๆ ธนาคารก็อยากรู้ถึงรายละเอียดของกิจการในเครือเหล่านั้นบางประการ เช่น ชื่อกิจการ ประเภทธุรกิจ ตลอดจนภาระต่าง ๆ ที่มีอยู่กับธนาคาร

บริการหรือเครดิตที่มีที่อื่น

นอกจากธนาคารที่ลูกค้าติดต่อขอกู้เงินแล้ว ลูกค้าได้ติดต่อกับธนาคารอื่น หรือสถาบันการเงินอื่นด้วยหรือไม่ ถ้าติดต่อ มีธนาคารหรือสถาบันการเงินไหน บ้างบริการหรือเครดิตที่ใช้ วงเงิน หลักประกัน ตลอดจนผลการติดต่อเป็นอย่างไร

ยอดบัญชีแต่ละเดือน

รายการบัญชีนั้น ธนาคารสามารถนำไปใช้ในการพิจารณา หรือ วิเคราะห์สินเชื่อได้เป็นอย่างดี รายละเอียดการเดินบัญชีที่ต้องรู้ คือ

- จำนวนรายการในยอดลูกหนี้ และจำนวนเงินรวมประจำเดือน
- จำนวนรายการในยอดเจ้าหนี้ และจำนวนเงินรวมประจำเดือน
- ยอดค้างในบัญชีแต่ละเดือน

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

เป็นเรื่องสำคัญที่ธนาคารต้องรู้ เพราะเป็นคำตอบของการกู้เงินว่าจะ นำเงินไปทำอะไร เงินที่เอาไปแล้วจะก่อให้เกิดกำไรกลับคืนมาหรือไม่ เงินที่ เอาไปจากธนาคารนั้นจะเอาไปนานแค่ไหน และมีเงื่อนไขในการชำระคืนอย่างไร

ภาระของผู้กู้

ภาระของผู้กู้ที่มีอยู่เดิม นอกจากจะเป็นภาระของตนเองโดยตรงแล้ว ภาระที่ผู้กู้ไปค้ำประกันบุคคลอื่น ก็เป็นสิ่งที่ธนาคารจะต้องนำมาพิจารณาด้วย

สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับภาระเดิมของผู้กู้ คือ ประเภทของเครดิต อัตรา ดอกเบี้ย วงเงิน ยอดค้าง กำหนดชำระหลักประกัน

ถ้าเป็นการค้ำประกันบุคคลอื่น ก็ต้องรู้ว่า ค้ำประกันใคร ภาระค้ำประกัน เท่าไร ใช้อะไรค้ำประกัน ประเภทของภาระที่ค้ำประกัน

เครดิตที่จะขอ

ข้อมูลสำคัญที่จะขาดไม่ได้ก็คือเครดิตที่ลูกค้าจะขอว่าเป็นเครดิตประเภทใด วงเงินเท่าไร มีหลักประกันอะไร มีราคาประเมินมากน้อยแค่ไหน

คุณสมบัติของผู้กู้

หมายถึง ฐานะโดยทั่ว ๆ ไปของผู้กู้ ชื่อเสียง การศึกษา ครอบครัวอุปนิสัยโดยทั่ว ๆ ไปของผู้กู้ ที่สำคัญก็คือ ความตั้งใจจริงในการชำระหนี้คืนธนาคาร

ความสามารถในการชำระหนี้

ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ คุ้ได้จากความเป็นไปได้ที่ผู้ขอกู้จะสามารถชำระหนี้เงินต้น และดอกเบี้ยได้ ตามกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งเงินที่จะนำมาชำระหนี้ของผู้กู้ควรจะเป็นเงินรายได้ที่เหลือหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว หรือถ้าเป็นธุรกิจการค้าความสามารถในการชำระหนี้ก็สามารถดูได้จากดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีผลกำไรดีขึ้นของธุรกิจนั้น

เงินทุนของผู้กู้

หมายถึง ทรัพย์สินเงินทองที่ผู้ขอกู้นำมาลงในกิจการของตน ซึ่งเป็นไปได้ว่ากิจการของผู้กู้ ในขณะที่ยื่นขอกู้เงินจากธนาคารนั้น อาจไม่มีการกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่นอีกเลย ซึ่งก็แสดงว่า กิจการของผู้กู้รายนั้นมีอัตราส่วนของตัวเองสินต่อทุนเท่ากัน

แต่การที่กิจการของผู้ขอกู้ไม่มีหนี้สินเลย ก็ไม่ใช่สิ่งที่ดีเสมอไป เพราะการที่ผู้ขอกู้ใช้เฉพาะเงินทุนของตนเองเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้เงินทุนหมุนเวียนในกิจการ หรือเงินทุนที่จะใช้ขยายกิจการมีน้อย ซึ่งจะทำให้กำไรที่ได้รับน้อยตามไปด้วย

หรือหากกิจการของผู้ขอกู้ มีการใช้เงินจากการกู้ยืมสูง กิจการก็มีโอกาสล้มลงได้ง่ายเหมือนกัน เพราะเงินที่กู้ยืมมานั้นจะต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ตายตัว เพราะฉะนั้น เงินทุนของกิจการ หรือเงินทุนของผู้ขอกู้ จึงเป็นสิ่งที่ธนาคารจะต้องนำมาพิจารณาในการปล่อยสินเชื่อ

หลักประกัน

หลักประกัน จะเป็นสิ่งที่มารองรับทำให้ธนาคารไม่ต้องได้รับความเสียหายหากการวิเคราะห์ในข้ออื่นเกิดการผิดพลาด

หลักประกันที่จะนำมาใช้ค้ำประกันเงินกู้ของผู้ขอกู้แต่ละราย อาจแตกต่างกันออกไป เพราะจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ข้ออื่นประกอบกันไปด้วย

สภาวะการณ์

สภาวะการณ์ต่าง ๆ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องนำมาพิจารณา เพราะการดำเนินกิจการของผู้ขอกู้มีปัจจัยหลายอย่างที่อยู่นอกการควบคุม เป็นต้นว่า นโยบายของรัฐบาล การขึ้นราคาของวัตถุดิบ สภาพดินฟ้าอากาศ ความต้องการของผู้ซื้อ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ธนาคารจะต้องพิจารณาถึงสภาวะการณ์ต่าง ๆ ในขณะนั้นที่เกี่ยวข้องกับกิจการของผู้ขอกู้ และจะต้องมองให้เห็นถึงแนวโน้มของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถูกต้องพอสมควร

ขั้นตอนของสินเชื่อเพื่อการส่งออก

เมื่อผู้ส่งออกได้ทำความตกลงกับธนาคารพาณิชย์ในการกำหนดวงเงิน และเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินแล้ว เราก็จะมาดูรายละเอียดของสินเชื่อเพื่อการส่งออก ดังนี้

ผู้ส่งออก (Exporter) เมื่อได้รับใบสั่งซื้อโดย Importer ไม่ว่าจะเปิด Letter of credit มาหรือไม่ก็ตาม ผู้ส่งออกในฐานะผู้ขายก็ต้องเตรียมสินค้าพร้อมทั้งบรรจุหีบห่อเพื่อส่งไปให้ผู้ซื้อ (Importer) ในต่างประเทศ ในกรณีที่ผู้ขายมีเงินหรือสินค้าเพียงพอตามที่ผู้ซื้อสั่งซื้อมาก็ไม่มีปัญหา แต่ในกรณีที่ผู้ขายไม่มีเงินเพียงพอ หรือมีสินค้าไม่เพียงพอตามที่ผู้ซื้อสั่งมา ผู้ขายก็จำเป็นต้องพึ่งธนาคารพาณิชย์เพื่อขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อให้ความมั่นคงแก่ผู้ส่งออก โดยบริการด้านสินเชื่อในลักษณะต่าง ๆ กันตามประเภทของสินค้า สินค้าที่สำคัญของประเทศไทย คือ ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เนื่องจากกรรมวิธีการผลิตและการแปรรูปแตกต่างกัน ดังนั้น การให้บริการสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จึงมีลักษณะแตกต่างกัน พอจะแยกเป็นประเภทได้คือ

- Short Term Financing
- Mid Term Financing
- Long Term Financing

ซึ่งสินเชื่อเพื่อการส่งออกนี้ เป็นสินเชื่อประเภท Short Term Financing แยกเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. Pre-export Financing หรือ Pre-shipment (สินเชื่อก่อนการส่งสินค้าออก)
2. Post-export Financing หรือ Post-shipment (สินเชื่อหลังการส่งสินค้าออก)

สินเชื่อก่อนการส่งสินค้าออก (Pre-export Financing/Pre-shipment) หรือการให้กู้ก่อนการส่งสินค้าออก หรือที่เรียกว่า Packing Credit เป็นการช่วยเหลือผู้ส่งออกให้มีเงินทุนหมุนเวียนสำหรับจัดซื้อสินค้า เพื่อ

เตรียมการส่งออก ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับซื้อตัวออกตามกรณีต่าง ๆ ต่อไปนี้

1) การให้กู้แบบจำนำสินค้า (Packing Stock) เมื่อผู้ส่งออกมีสินค้าอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งกำลังรอการส่งออก เช่น สินค้ายังอยู่ในระหว่างผลิต สินค้ายังมีจำนวนไม่ครบที่จะส่งออกได้ หรือคอยเรือใหญ่ที่จะเข้ามารับสินค้า หากผู้ส่งออกมีความประสงค์ขอกู้เงินเพื่อนำไปซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น หรือนำไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งออก ก็สามารถจะมาขอกู้จากธนาคารได้ โดยขอจำนำสินค้าที่มีอยู่แล้วกับธนาคาร ธนาคารจะให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาสินค้า โดยถือราคาที่ธนาคารประเมินตามราคาท้องตลาด และระยะเวลาที่ขอกู้ได้ไม่เกิน 180 วัน

การกู้เงินลักษณะนี้ ผู้ส่งออกต้องมอบสินค้าให้ธนาคารครอบครอง โดยทำสัญญาจำนำสินค้าตามแบบฟอร์มของธนาคาร และทำประกันอัคคีภัยมอบให้ธนาคารเป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ ในวงเงินไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ธนาคารให้กู้ยืม ซึ่งสินค้านั้นอาจจะเก็บไว้ในสถานที่เก็บสินค้าของธนาคาร หรือโกดังสินค้าของผู้ส่งออกเองหรือฝากไว้ที่ไซโล หรือโกดังของบริษัทคลังสินค้าที่ธนาคารให้ความเห็นชอบก็ได้

เอกสารที่ใช้ประกอบการทำ Packing Credit ชนิดนี้คือ ใบรับฝากสินค้า หรือ เอกสารอื่นที่เป็นหลักฐานว่า มีสินค้าจะส่งออก ผู้กู้จะต้องออกตัวสัญญาใช้เงินไว้เป็นหลักฐานในการกู้จากธนาคาร การคิดดอกเบี้ยในการทำ Packing Credit นี้ ธนาคารจะหักดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้า นั่นคือ ธนาคารจะให้กู้โดยรับซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่ผู้ส่งออกทำขึ้น

การขอรับสินค้าที่จำนำไว้กับธนาคารเพื่อทำการส่งออก เมื่อผู้ส่งออกมีความประสงค์จะขอรับสินค้าจากธนาคารเพื่อทำการส่งออก ผู้ส่งออกจะต้องแจ้งให้ธนาคารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบฟอร์มของธนาคารและจะต้องมอบ Letter of Credit (ถ้ามี) หรือสัญญาซื้อขายของสินค้านี้ให้กับธนาคารเพื่อประกอบการพิจารณาส่งจ่ายสินค้า เมื่อธนาคารพิจารณาอนุมัติส่งจ่ายสินค้าแก่ผู้ส่งออกแล้ว ก็จะออกไปสินค้าส่งจ่ายในครอบครอง แจ้งให้เจ้าหน้าที่ควบคุมสินค้า

ของธนาคารจ่ายสินค้าให้กับผู้ส่งออกตามชนิดและจำนวนที่ระบุ จากนั้นธนาคารก็จะติดตามให้ผู้ส่งออกนำตัวสินค้าออกของสินค้านี้มาขายกับธนาคารทันที (อย่างช้าไม่เกิน 1 สัปดาห์)

และในกรณีที่ถูกค้าได้รับ Letter of Credit ชนิดเพิกถอนไม่ได้ (Irrevocable) จากต่างประเทศแล้ว ลูกค้านั้นก็อาจจะขอเพิ่มวงเงินกู้ยืมจากธนาคาร ซึ่งธนาคารก็จะให้กู้เพิ่มอีกร้อยละ 40 ของราคาสินค้าที่จะทำการส่งออกเมื่อลูกค้านำบิลมาขายกับธนาคาร ก่อนที่ธนาคารจะรับซื้อบิลดังกล่าวก็ต้องเช็คดูก่อนว่าบิลรายนั้นได้จำหน่ายสินค้าไว้กับธนาคารเป็นเงินเท่าใด ซึ่งธนาคารก็จะหักวงเงินที่ลูกค้าเป็นหนี้กับธนาคารออกพร้อมกับดอกเบี้ย ส่วนจำนวนที่เหลือหลังจากหักชำระหนี้ของธนาคารแล้วจึงจะจ่ายให้ลูกค้าไป

2) การให้กู้แบบ Packing Credit under Letter of Credit เมื่อผู้ส่งออกได้รับ Letter of Credit ที่ผู้ซื้อในต่างประเทศเปิดผ่านธนาคารมาแล้ว ถ้าผู้ส่งออกต้องการจะขอกู้เงินจากธนาคารของตนเพื่อจัดเตรียมสินค้าส่งออก ผู้ส่งออกก็จะขอทำ Packing Credit กับธนาคารโดยการมอบ Letter of Credit (จะต้องเป็น Letter of Credit ชนิดที่เพิกถอนไม่ได้) ให้กับธนาคารไว้เป็นหลักฐานและสละสิทธิ์ในการรับเงินตาม Letter of Credit พร้อมทั้งออกตัวสัญญาให้เงินให้แก่ธนาคาร ธนาคารจะให้กู้โดยรับซื้อตัวสัญญาให้เงินนั้น การให้กู้แบบนี้ ธนาคารจะกำหนดวงเงินที่ให้ออกอย่างสูงไว้ไม่เกินร้อยละ 80 ของจำนวนเงินตาม Letter of Credit และระยะเวลาให้กู้ไม่เกิน 180 วัน หรือไม่เกินวันครบกำหนดของ Letter of Credit

เมื่อผู้ส่งออกจัดส่งสินค้าแล้ว จะมอบตัวแลกเงินและเอกสารประกอบการส่งสินค้า (Export Bills) ให้ธนาคารเพื่อขอให้ธนาคารรับซื้อตัวเงิน และนำเงินนั้นมาหักหนี้ Packing Credit ที่กู้มาพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นที่พึงเก็บจากผู้ส่งออกถ้าส่งสินค้าออกบางส่วนก็ต้องหักหนี้บางส่วน

เมื่อมีวงเงินแล้ว และจะนำ Letter of Credit ไปขอทำ Packing Credit ในแต่ละครั้ง ธนาคารมีแนวทางที่จะพิจารณาในการให้ Packing Credit แต่ละครั้งโดยการพิจารณารายการที่สำคัญ ๆ ของ Letter of Credit ดังนี้

- ก. ธนาคารผู้เปิด Letter of Credit : เป็นธนาคารที่เชื่อถือได้หรือไม่
- ข. วันหมดอายุของ Letter of Credit : อายุของ Letter of Credit นั้น นานพอที่ผู้ขายจะจัดเตรียมสินค้าได้ทันหรือไม่
- ค. วันส่งสินค้าลงเรือ : นานพอที่ผู้ขายจะเตรียมสินค้าได้ทันหรือไม่
- ง. เอกสารต่าง ๆ ที่ต้องการ : Letter of Credit ระบุเอกสารที่ต้องการเป็นพิเศษหรือไม่ และทางผู้ส่งออกสามารถจัดหาได้ครบถ้วนหรือไม่
- จ. เงื่อนไขพิเศษ : Letter of Credit ระบุเงื่อนไขพิเศษซึ่งเป็นผลเสียต่อผู้ส่งออกหรือไม่
- 3) การให้กู้ตามสัญญาซื้อขาย (Packing Credit) หรือคำสั่งซื้อสินค้า (Purchase Order) สำหรับกรณีที่ผู้ส่งออกสินค้าออก โดยไม่มี Letter of Credit เปิดมา หรือเปิดมาช้ามาก หากผู้ส่งออกมีความต้องการจะใช้เงินก่อน โดยได้ตกลงขายสินค้าไว้แล้ว โดยทำสัญญาซื้อขายไว้ หรือได้รับใบสั่งซื้อมาแล้ว เมื่อมีความประสงค์จะขอกู้เงินจากธนาคารก็ย่อมทำได้ เมื่อได้ทำความตกลงขวงเงินกับธนาคารแล้ว โดยธนาคารจะให้กู้ไม่เกินร้อยละ 70 ของจำนวนเงินตามมูลค่าของสินค้าที่ตกลงซื้อขายตามสัญญาหรือใบสั่งซื้อ ระยะเวลาไม่เกินวันส่งมอบสินค้า (Shipment Date) บวกอีก 10 วัน (สำหรับการเตรียมเอกสารส่งออก) แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 180 วัน
- การให้กู้แบบมีหลักเกณฑ์และวิธีการเช่นเดียวกับการให้กู้แบบ Packing Credit under Letter of Credit ต่างกันเฉพาะจำนวนเงินที่กู้ซึ่งลดลงจากร้อยละ 80 เป็นร้อยละ 70 และระยะเวลาที่มีการบวกอีก 10 วันเท่านั้น ทั้งนี้เพราะตามปกติ Letter of Credit วันส่งมอบสินค้ากับวันหมดอายุจะมีช่วงห่างกันประมาณ 7-15 วัน แต่สัญญาซื้อขาย (Contract) หรือคำสั่งซื้อ (Purchase Order) จะไม่มีวันหมดอายุ แต่มีวันส่งมอบสินค้า ตามระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทยจึงผ่อนผันบวกให้อีก 10 วัน เพื่อที่ผู้ส่งออกจะได้มีเวลาเตรียมเอกสารขายกับธนาคาร

4) กรณีเมื่อมี Letter of Credit เปิดมาสำหรับสินค้าที่เคยขอกู้ชนิด Packing Stock ไว้ ผู้ขอกู้ก็สามารถขอเปลี่ยนตัวสัญญาใช้เงินจากร้อยละ 50 ของมูลค่าสินค้ามาเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนเงินตาม Letter of Credit แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของมูลค่าสินค้า โดยคำนวณจากปริมาณสินค้าคงเหลือในใบรับฝากสินค้าตามราคาต่อหน่วยใน Letter of Credit

สำหรับในกรณีขอกู้ชนิด Packing Contract Order และ Packing Credit under Letter of Credit เมื่อกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยไปแล้ว ภายในเวลาไม่เกิน 60 วัน จะต้องนำเงินที่ได้ไปจัดซื้อสินค้าให้ครบตามจำนวนและจะต้องรายงานการจัดซื้อสินค้าให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องเป็นผู้รับรองในรายงานการจัดซื้อสินค้านั้น

นอกจาก Pre-Export Financing ทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีสินเชื่ออื่น ๆ อีก เช่น

ก. สินเชื่อ L.B.D. "RT" (Local Bills Discounted" Raw Material & Rediscount with Bank of Thailand) L.B.D. เป็นการซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม หรือส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่างประเทศ ลูกค้าจะต้องเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศไทยในอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ และเป็นผู้ได้รับวงเงินพิเศษหรือได้รับอนุมัติวงเงินในการส่งออกจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน ลูกค้านั้นจึงจะนำตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายลดแบบนี้ได้ ธนาคารจะรับซื้อลดในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี

ข. สินเชื่อค่าพรีเมี่ยมส่งออกข้าว (Rice Premium) เป็นสินเชื่อที่ธนาคารให้แก่ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ส่งข้าวออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งยังขาดเงินสดที่ต้องการชำระเป็นค่า Rice Premium แก่รัฐบาล ธนาคารจะออก Promissory Notes เพื่อจ่ายรัฐบาล Promissory Notes นี้มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนภายใน 45 วัน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ส่วนวงเงินจะพิจารณาจากวงเงินสูงสุดที่เคยขอ

ค. สินเชื่อค่าพรีเมียมส่งน้ำตาลออก (Sugar Premium) เป็นสินเชื่อที่ธนาคารอำนวยความสะดวกให้แก่ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ส่งน้ำตาลออกไปขายต่างประเทศ ซึ่งยังขาดเงินสดเป็นค่า Sugar Premium แก่รัฐบาล ใช้หลักการและวิธีการเดียวกับสินเชื่อค่าพรีเมียมส่งข้าวออก

สินเชื่อหลังการส่งสินค้าออก (Post-export Financing) หมายถึง ผู้ส่งสินค้าออกได้จัดเตรียมสินค้าที่ผู้ซื้อสั่งซื้อ หรือเปิด Letter of Credit มาส่งลงเรือ (หรือทางไปรษณีย์หรือทางอากาศ) ไปยังเมืองท่าปลายทาง (Post Destination) เมื่อผู้ส่งสินค้าส่งของลงเรือเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำ Drafts or Bills of Exchange (ตั๋วแลกเงิน) และนำ Shipping Documents ที่ผู้ขายจัดทำขึ้นตามที่ระบุไว้ใน Letter of Credit ทุกประการนำไปขายลดกับธนาคาร วิธีนี้เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระยะเวลาที่ส่งสินค้าออกไปแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระเงิน เนื่องจากเป็นการตกลงชำระเงินตามตั๋วที่มีกำหนดระยะเวลา (Usance Bill) ธนาคารพาณิชย์โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามตั๋วแลกเงินที่มีกำหนดระยะเวลา ในวงเงินไม่เกินร้อยละ 90 ของจำนวนเงินตามตั๋วแลกเงิน

สินเชื่อแบบ Post-Shipment นี้ สามารถกู้ได้เฉพาะสินค้าอัญมณี และสินค้าที่อยู่ในบัญชีที่ 3 สำหรับสินค้าที่อยู่ในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 สามารถกู้ได้ตามสินค้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุมัติให้ตามหนังสือของธนาคารฉบับที่ ธปท.นล.(ว) 1527/2527 ลว. 21 พ.ย. 2527 (ภาคผนวก) ซึ่งให้กู้ได้ 1 ประเภท

1) Bills Receivable (B/R) การรับซื้อลดตั๋วตามเอกสารส่งออก ผู้ส่งสินค้าออก (Exporter) และซื้อสินค้าในต่างประเทศ (Importer) ซึ่งเชื่อถือและไว้วางใจกันในการซื้อขายสินค้า โดยยินยอมทำข้อตกลงที่จะชำระเงินค่าสินค้าเป็นตั๋วเรียกเก็บ ในรูปของตั๋ว D/P (Documents Against Acceptance)

เมื่อผู้ส่งสินค้าออกและผู้ซื้อได้ทำสัญญาตกลงซื้อขายกันเรียบร้อยแล้ว ผู้ขายสินค้าก็จะจัดเตรียมสินค้า และทำคำขออนุญาตส่งสินค้าออก พร้อมทั้งจัดให้

ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศตามแบบ ล.ป.61 (E.C. 61) แล้วผู้ส่งออกจะออกตั๋วแลกเงินพร้อมทั้งเอกสารประกอบการส่งออกนำไปขายลดตัวกับธนาคาร

2) Bills Receivable under Letter of Credit การรับซื้อลดตัวตาม Letter of Credit เมื่อผู้ส่งออกได้รับแจ้งการเปิด Letter of Credit จาก Advicing Bank แล้ว ก็จะจัดเตรียมสินค้าตามที่ Letter of Credit กำหนดลงเรือบรรทุก และจัดเตรียมออกตั๋วแลกเงิน และเอกสารส่งสินค้าตามที่ Letter of Credit กำหนด ทั้งนี้เพื่อนำไปขอขึ้นเงิน หรือขายให้แก่ธนาคารซึ่งในการขายนี้ ผู้ส่งออกอาจทำได้หลายวิธีคือ

ก. อาจขอขึ้นเงินจากธนาคารผู้แจ้งการเปิด Letter of Credit โดยตรง หรือ

ข. ขายผ่านธนาคารอื่นที่ผู้ส่งออกเป็นลูกค้าของธนาคารนั้น

นอกจากนี้ ผู้ส่งออกจะต้องไปขออนุมัติตามแบบ ล.ป. 61 ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อยื่นต่อกรมศุลกากรขออนุญาตทำการส่งออกด้วย

กล่าวโดยสรุป ไม่ว่าจะส่งออกโดยมี Letter of Credit หรือไม่ก็ตาม หากผู้ส่งออกมีความประสงค์จะขอกู้เงินจากธนาคารไปใช้ก่อนยอมกระทำได้ โดยธนาคารจะให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 90 ของจำนวนเงินตามตั๋วแลกเงิน ระยะเวลาไม่เกินวันครบกำหนดของตั๋วแลกเงินบวกด้วย 10 วัน แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 180 วัน (สำหรับการบวกเวลาเพิ่มให้อีก 10 วัน เนื่องจากการส่งเอกสารไปเรียกเก็บโดยผ่านตัวแทน หรือสาขาของธนาคารในต่างประเทศ จะต้องใช้เวลาในการ Mailing ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุญาตให้เพิ่มระยะเวลาการยืมให้อีก 10 วัน)

การชำระเงินคืน เมื่อผู้ส่งออกได้มาขอกู้เงินจากธนาคารตามตั๋วแลกเงินที่มีกำหนดเวลาไปแล้ว จะต้องมอบเอกสารการส่งออกให้ธนาคารเป็นผู้ส่งไปเรียกเก็บและเมื่อถึงกำหนดตามตั๋วแลกเงิน ธนาคารตัวแทนในต่างประเทศก็จะแจ้งมาให้ทราบว่าตั๋วแลกเงินรายนั้น ๆ ได้รับชำระแล้ว เมื่อธนาคารได้รับแจ้ง

ธนาคารก็จะหักชำระส่วนที่ผู้ส่งออกได้มาขอกลับไปก่อนจำนวนร้อยละ 90 สำหรับ ส่วนที่เหลือก็จะจ่ายให้แก่ผู้ส่งออก

ในกรณีที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนดแล้ว ยังไม่ได้รับการชำระจากผู้ซื้อ ต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะอนุญาตให้ส่งหลักฐานการชำระเงินได้ ภายในเวลา 15 วัน นับจากวันครบกำหนดของตัวสัญญาใช้เงินนั้น ถ้าหากเกิน กำหนดจะต้องมีหนังสือชี้แจงพร้อมทั้งแสดงหลักฐานให้ธนาคารทราบ มิฉะนั้นธนาคาร แห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 11 ต่อปี และถ้าหากได้รับชำระ เงินค่าสินค้าเกินกว่า 60 วัน นับจากวันที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนด ธนาคาร แห่งประเทศไทยจะคิดดอกเบี้ยปรับร้อยละ 11 ต่อปีเช่นกัน

การคิดอัตราดอกเบี้ย

สำหรับการคิดอัตราดอกเบี้ยกรณี Pre-Shipment และ Post-Shipment ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้คิดอัตราดอกเบี้ย ดังนี้

- สำหรับสินค้าบัญชีที่ 1 และ บัญชีที่ 2 ธนาคารแห่งประเทศไทยคิด ดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 7 ต่อปี และให้คิดจากผู้ส่งออกได้ไม่เกินร้อยละ 9 ต่อปี
- สำหรับสินค้าบัญชีที่ 3 ธนาคารแห่งประเทศไทยคิดดอกเบี้ยธนาคาร พาณิชย์ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี และให้คิดจากผู้ส่งออกได้ไม่เกินร้อยละ 8 ต่อปี
- สำหรับผู้ส่งออกรายย่อย โดยมีวงเงินรวมทุกธนาคารไม่เกิน 5 ล้านบาท และได้ขออนุมัติจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกรายย่อยแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดดอกเบี้ยจากธนาคารพาณิชย์ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี โดยไม่จำกัดประเภทของสินค้า

รายการ	ธพท. เรียกเก็บ จากลูกค้า	ธพ. เรียกเก็บ จากลูกค้า
ส่วนสินค้าบัญชีที่ 1 และ 2	7%	9%
สินค้าบัญชีที่ 3	5%	8%
ผู้ส่งออกรายย่อย	5%	7%
ผู้ส่งสินค้าสิ่งทอไปยังสหรัฐฯ	11%	13%
เรือไทย	5%	7%
การส่งออกซึ่งสินค้าอุตสาหกรรมของ บริษัทการค้าระหว่างประเทศ	5%	7%

ระยะเวลาในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก

ระยะเวลาสูงสุดในการให้ Packing Credit สำหรับสินค้าจำนวนเดียวกัน จะต้องไม่เกิน 180 วัน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณารายละเอียดอื่นประกอบด้วย ดังนี้

1. Packing Credit จะต้องไม่เกินวันหมดอายุของ Letter of Credit ถ้ามีการยืดอายุวันหมดอายุออกไป ธนาคารก็จะต่อเวลาในการให้ Packing Credit ออกไปได้รวมไม่เกิน 180 วัน นับจากวันที่ผู้ส่งออกเริ่มขอ Packing Credit สำหรับสินค้าจำนวนเดียวกัน

2. สัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อสินค้า จะต้องไม่เกินกำหนดวันส่งของลงเรือตามสัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อสินค้านั้น เมื่อสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าระบุการส่งสินค้าเป็น "เดือน" ธนาคารจะสามารถให้ Packing Credit เกินกำหนดระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้อีก 10 วัน แต่ถ้าสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าระบุวันหมดอายุของการตกลงซื้อสินค้านั้นไว้เป็นที่แน่นอนธนาคารจะให้ Packing Credit ไม่เกินวันที่ครบกำหนดนั้น

3. ตัวแลกเงินที่มีกำหนดเวลา จะต้องไม่เกินกำหนดชำระเงินตามวันครบกำหนดแต่ธนาคารสามารถให้ Packing Credit เกินกำหนดชำระเงินตามตัวแลกเงิน ดังกล่าวออกไปได้อีก 10 วันเช่นกัน

การชำระคืนหนี้ Packing Credit มี 4 ลักษณะ คือ

1) Letter of Credit (L/C)

1.1 L/C Sight เมื่อผู้ส่งออกได้ส่งสินค้าออกไปแล้วตาม L/C ผู้ส่งออกจะนำเอกสารการส่งออกขายให้กับธนาคาร เมื่อธนาคารได้ตรวจเอกสารถูกต้องแล้วก็จะหักเงินเพื่อชำระตัว Packing ตามส่วนที่ผู้ส่งออกไปจากธนาคาร พร้อมดอกเบี้ยส่วนที่เหลือก็จะจ่ายคืนผู้ส่งออก

1.2 L/C Time หรือ Term เมื่อผู้ส่งออกมาขอกู้เงินจากธนาคารตามตัวแลกเงินที่มีกำหนดระยะเวลาไปแล้ว จะต้องส่งมอบเอกสารให้ธนาคารส่งไปเรียกเก็บและเมื่อถึงกำหนดตัวแลกเงินนั้น ธนาคารในต่างประเทศจะแจ้งการชำระตามตัวแลกเงินรายนั้น ๆ เมื่อธนาคารได้รับแจ้ง ธนาคารก็จะรับซื้อตามตัวแลกเงินนั้น โดยหักชำระส่วนที่ผู้ส่งออกได้มาขอกู้ไปก่อนจำนวนร้อยละ 90 พร้อมดอกเบี้ย ส่วนที่เหลือก็จะคืนให้ผู้ส่งออก

2) ตัวเรียกเก็บ

D/P Sight เมื่อผู้ส่งสินค้าออกไปแล้วตามสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าผู้ส่งออกจะนำเอกสารการส่งออกขายให้กับธนาคาร ถ้าลูกค้าชำระเงินรับซื้อตัว ธนาคารก็จะรับซื้อ หรือถ้าไม่มีวงเงินก็จะส่งไปเรียกเก็บเมื่อได้รับเงินแล้วก็จะหักชำระคืนเงินกู้ร้อยละ 70 พร้อมดอกเบี้ย ที่เหลือก็คืนให้ผู้ส่งออก

3) เงินโอนทางเทเล็กซ์ (Telex Transfer)

วันที่ธนาคารได้รับเทเล็กซ์แจ้งการจ่ายเงินค่าสินค้า ธนาคารจะนำเงินเข้าบัญชีให้ลูกค้าพร้อมกับตัดชำระเงินกู้ Packing Credit ภายใน 2 วันทำการ นับจากวันที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อเงิน

4) ชำระโดยยังไม่มี การส่งออก

เมื่อธนาคารได้รับชำระเงินจากผู้ส่งออก ธนาคารจะต้องแจ้งขอชำระต่อธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 2 วันทำการ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะยังไม่เรียกเก็บเบี้ยรับ แต่ถ้าตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดชำระแล้วยังไม่มี การส่งออก ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเรียกเก็บเบี้ยปรับ ร้อยละ 8 ตั้งแต่วันที่ทำ Packing Credit ถึงวันที่ขอชำระ และถ้ามีการส่งออกภายใน 60 วัน นับจากวันที่ตัวครบกำหนดชำระ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะคืนเบี้ยปรับให้ตามสัดส่วนที่มีการส่งออก

การให้ความอนุเคราะห์พิเศษแก่ผู้ส่งออกบางประเภท

1. สำหรับผู้ส่งออกที่ใช้บริการเรือไทย ที่ได้ขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทยว่าจะใช้บริการเรือไทย ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย และสามารถขอกู้เพิ่มได้อีกไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนเงินตามเอกสารประกอบตัวสัญญาใช้เงิน

2. สำหรับผู้ส่งออกที่เป็นบริษัทการค้าระหว่างประเทศ ที่ได้ขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทย สินค้าที่นำมาขอกู้มิได้เป็นสินค้าที่ปรากฏในบัญชี 1 หรือบัญชี 2 สามารถขอกู้ได้เพิ่มขึ้นอีกไม่เกินร้อยละ 10

3. สำหรับผู้ส่งออกที่กู้เงินตามใบประทวนสินค้า หรือใบรับรองของคลังสินค้าสามารถกู้ได้เป็นร้อยละ 80 ของราคาที่ธนาคารพาณิชย์ประเมินสำหรับสินค้าข้าว ข้าวโพด ปอ และถั่วเขียว และร้อยละ 70 สำหรับสินค้ามันสำปะหลัง

บทลงโทษ

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับผู้ส่งออกตัวสัญญาใช้เงินร้อยละ 8 ต่อปีในกรณีต่อไปนี้

ผู้ส่งออกไม่จัดส่งรายการซื้อสินค้าให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 60 วัน โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับซื้อตัว

ผู้ส่งออกไม่สามารถส่งสินค้าออกได้ ภายในวันที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจะปรับไว้ก่อน และสามารถขอคืนได้ถ้าหากส่งสินค้าออกได้และขอคืนเบี้ยปรับภายใน 60 วัน นับจากวันที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนด

ผู้ส่งออกไม่มี Advice of Payment จากต่างประเทศเข้ามาภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนด โดยเฉพาะตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงิน

ในกรณีผู้ส่งออกไม่สามารถส่งสินค้าออกได้

ในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไปตรวจสินค้าแล้วปรากฏว่าไม่มีสินค้าหรือสินค้ามีไม่ครบ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะปรับผู้ส่งออกตัวร้อยละ 8 ธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 2 ในความผิดครั้งแรก แต่หากตรวจพบความผิดเช่นนี้ในรายเดียวกัน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเรียกปรับผู้ส่งออกตัวเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 13 และถ้าตรวจพบว่าธนาคารพาณิชย์ร่วมกระทำความผิดด้วยก็จะเรียกเบี้ยปรับจากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2 เป็นร้อยละ 4

กรณีที่ผู้ส่งออกใช้เรือไทยในการขนส่งต้องส่ง B/L ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนดแต่ถ้าไม่มีการส่งออกภายในวันที่ตัวครบกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจะปรับ ณ วันที่ตัวครบกำหนด

ข้อแนะนำในการทำสินเชื่อเพื่อการส่งออก

1. ก่อนจะทำ Packing Credit ควรจะต้องแน่ใจว่าสินค้านั้นจะส่งออกได้แน่ จะทำให้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี
2. การขอทำ Packing Credit แต่ละครั้ง ควรจะยื่นเอกสารให้ธนาคารก่อน 10.30 น. หรือจะยื่นก่อนล่วงหน้า 1 วัน เพื่อเจ้าหน้าที่ของธนาคารจะได้ตรวจดูความเรียบร้อยก่อนส่งให้เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

3. เอกสารประกอบในการออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ควรมียาวนานพอที่จะส่งออกได้ทันเพราะถ้าหากต้องต่ออายุตั๋วสัญญาใช้เงิน ผู้ส่งออกจะต้องเสียเบี้ยปรับสำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินที่หมดอายุนั้น จะได้รับคืนเมื่อได้รับค่าสินค้า

4. กรณีที่เอกสารประกอบตั๋วสัญญาใช้เงินมีอายุเกินกว่า 180 วัน ผู้ส่งออกควรพิจารณา ดังนี้

ก. ถ้าเป็นสินค้าที่มีความสำคัญต่อประเทศ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และปอ หรือสินค้าที่มีความจำเป็นต้องใช้เวลาในการผลิตเกินกว่า 180 วัน ควรจะขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทยให้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินเกินกว่า 180 วัน

ข. ถ้าเป็นสินค้าปกติ และไม่มี ความจำเป็นต้องใช้เวลาาน ควรเก็บเอกสารไว้ก่อน เมื่อใกล้กำหนดเหลืออีก 180 วัน จึงส่งออกหรือได้รับเงินค่าสินค้าแล้วจึงนำเอกสารมาขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อไม่ให้เสียสิทธิในการขอคืนเบี้ยปรับ

5. การขอกู้เงินตาม L/C หรือ Contract ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ส่งสินค้าออกให้ครบร้อยละ 100 ตามที่ก๊วไป ฉะนั้นหากไม่แน่ใจว่าจะส่งออกได้ครบร้อยละ 100 การขอกู้ควรให้ลดลงตามส่วนจะได้ไม่ต้องเสียเบี้ยปรับร้อยละ 8

6. เมื่อทำ Packing Credit แล้ว ถ้าหากผู้ซื้อผู้ขายได้ตกลงลดราคาสินค้าลง ผู้ส่งออกจะต้องรีบแจ้งให้ธนาคารทราบและชำระส่วนที่ลดให้ธนาคาร ธนาคารจะได้คืนให้กับธนาคารแห่งประเทศไทยต่อไป และผู้ส่งออกจะต้องนำหนังสือพร้อมทั้งแสดงหลักฐานเพื่อชี้แจงถึงความจำเป็นและข้อเท็จจริงเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาคืนเบี้ยปรับให้

7. การเปลี่ยนแปลงซึ่งผู้ซื้อ เปลี่ยนเมื่อปลายทาง หรือรายการสินค้าที่ส่งออกจะต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ พร้อมทั้งแสดงหลักฐานประกอบเพื่อไม่ต้องเสียค่าเบี้ยปรับร้อยละ 8

8. สำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกตามตั๋วแลกเงินที่มีกำหนดระยะเวลา เมื่อขอกู้ไปแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรอ Advice of Payment จากธนาคารของผู้ซื้อจ่ายชำระเงินให้ภายใน 60 วัน นับจากวันที่ตัวครบกำหนด

ผู้ส่งออกควรติดตามการชำระเงินของผู้ซื้อ ถ้าหากไม่แน่ใจว่าผู้ซื้อจะชำระเงินได้ภายใน 60 วัน ควรจะรีบทำหนังสือชี้แจง เพื่อแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทราบและขอผ่อนผันการส่ง Advice of Payment เพื่อธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่คิดเบี้ยปรับเมื่อครบ 60 วัน นับจากวันที่ตัวสัญญาใช้เงินครบกำหนด

การจัดทำรายงานการซื้อขายสินค้าให้ถูกวิธีควรปฏิบัติดังนี้

1. ต้องทำรายงานฯ ภายใน 60 วัน โดยเริ่มนับจากวันที่นำตัวสัญญาใช้เงินไปขายแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ธนาคารจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหลังจากตรวจสอบความเรียบร้อยแล้ว
2. วันที่ซื้อสินค้า หรือวันที่ชำระเงินค่าสินค้า ควรเป็นวันที่หลังจากวันที่ขอกู้เงิน
3. จะต้องมีทะเบียนคุมยอดสินค้า และจะต้องเก็บไว้ ณ สถานที่เก็บสินค้า
4. สถานที่เก็บสินค้าที่แจ้งในรายงานฯ จะต้องตรงกับสถานที่เก็บจริง
5. รายการที่แสดงในรายงานฯ เมื่อรวมทั้งหมดแล้วจะต้องมีปริมาณและมูลค่าไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้ไปจากธนาคารแห่งประเทศไทย
6. หากเป็นวัตถุดิบที่ซื้อมาเพื่อการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป ควรระบุปริมาณสินค้าที่ซื้อมา ราคาต่อหน่วย อุปกรณ์อื่น ๆ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและเมื่อรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้ว ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้ และต้องระบุในช่องหมายเหตุว่า เมื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้วจะรวมเป็นเท่าใด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าปริมาณสินค้าที่ระบุในเอกสารตัว ๆ เช่นกัน

การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

1. การให้กู้ยืม (Loan)

คือ การที่ธนาคารให้ลูกค้ากู้ยืมเงินเป็นก้อนจำนวนหนึ่ง โดยกำหนดเวลาชำระหนี้ที่แน่นอน ซึ่งอาจมีการชำระหนี้คืนกันเพียงครั้งเดียว (Single Payment) หรือโดยผ่อนชำระเป็นงวด ๆ (Installment Basis) โดยธนาคารจะคิดดอกเบี้ยตามอัตราที่ตกลงกัน แต่ต้องไม่เกินกว่าอัตราสูงสุดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ โดยอัตราดอกเบี้ยสูงสุดเงินให้กู้ยืมแก่ภาคเศรษฐกิจสำคัญและสำหรับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ

ประเภทของการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ อาจแบ่งได้ตามเกณฑ์ดังนี้

ก. เกณฑ์ระยะเวลา แบ่งประเภทการกู้ยืมได้ 3 ประเภทคือ

- 1) เงินกู้ระยะสั้น (Short-Term Loans) มีกำหนดชำระคืนภายใน 1 ปี
- 2) เงินกู้ระยะปานกลาง (Intermediate-Term Loans) มีกำหนดชำระเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี
- 3) เงินกู้ระยะยาว (Long-Term Loans) มีกำหนดชำระคืนเกินกว่า 5 ปี

ข. เกณฑ์หลักประกัน แบ่งเป็น

- 1) การให้กู้ชนิดมีหลักประกัน หมายถึง ธนาคารให้กู้เงินโดยผู้กู้ต้องทำสัญญากู้และมีหลักทรัพย์ที่สามารถแปลงสภาพเป็นเงินสดได้โดยเร็วให้แก่ธนาคารเพื่อค้ำประกัน เมื่อหนี้ครบกำหนดและผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ธนาคารมีสิทธินำหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ค้ำประกันนั้นออกจำหน่ายและถือเอาจำนวนเงินนั้นเป็นการชำระเงินต้นและดอกเบี้ย ส่วนเงินที่เหลือธนาคารจะจ่ายคืนให้แก่ผู้กู้
- 2) การให้กู้ชนิดไม่มีหลักประกัน ธนาคารยอมให้สินเชื่อแก่ธุรกิจที่ไม่มีหลักทรัพย์มาค้ำประกัน เพราะจากการตรวจสอบพบว่าผู้บริหารธุรกิจมีความสามารถและการดำเนินการดังกล่าวมีโอกาสที่จะทำกำไรให้แก่กิจการ ทำให้สามารถชดเชยเงินกู้ได้

2. การเบิกเงินเกินบัญชี (Over Draft)

หมายถึง การที่ธนาคารยอมให้ลูกค้าสั่งจ่ายเงินจากธนาคารเกินกว่าจำนวนเงินที่ลูกค้าฝากไว้กับธนาคารภายในวงเงินที่ได้ตกลงไว้กับธนาคาร โดยลูกค้าจะต้องมีเงินฝากขั้นต่ำ (Compensating Balance) ไว้ในบัญชีตามที่ธนาคารกำหนด

การให้กู้ยืมโดยการเบิกเกินบัญชีนี้ ธนาคารมักให้กับลูกค้าที่เป็นพ่อค้าหรือนักธุรกิจซึ่งมีการฝากเงิน ถอนเงิน หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในบางเวลาลูกค้าก็ถอนเงินเกินบัญชีออกไป ซึ่งเรียกกันว่าบัญชีเป็น "ตัวแดง" บางเวลานำเงินมาฝากเข้าบัญชีทำให้บัญชีเดินสะพัดอยู่เสมอ จนกลายเป็นเงินฝาก เรียกว่าบัญชีเป็น "ตัวดำ" การให้กู้ยืมเงินในรูปการเบิกเกินบัญชีนี้ลูกค้าจะเสียดอกเบี้ยเฉพาะส่วนที่เบิกเกินบัญชีตามระยะเวลาที่บัญชีเป็นตัวแดงเท่านั้น

3. การรับซื้อลดตั๋วเงิน (Bill Discounted)

เป็นการให้สินเชื่อประเภทหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ โดยการที่ลูกค้านำตั๋วเงินมาขายลดให้แก่ธนาคารก่อนที่ตั๋วเงินนั้นจะถึงเวลาชำระเงิน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ธนาคารให้กู้ยืมเงินโดยลูกค้ามอบตั๋วเงิน ซึ่งธนาคารมีสิทธิที่จะไปเรียกเก็บเงินเอาจากผู้ที่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินตามตัวนั้นเมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อลด (Discount Rate) จากผู้ขายลดตั๋วเงิน โดยหักส่วนลดทันทีก่อนถึงกำหนดวันชำระเงินตามตัว และจ่ายเงินสดให้ผู้ขายลดทันที

การให้กู้ยืมโดยวิธีซื้อตั๋วเงินนั้น เป็นการให้กู้ยืมระยะสั้นกว่าการให้กู้ยืมในรูปแบบเงินให้กู้หรือเงินเบิกเกินบัญชี เพราะโดยปกติตั๋วเงินมีกำหนดระยะสั้นเพียง 15 วัน 30 วัน หรืออย่างสูงไม่เกิน 6 เดือน นอกจากนี้ตั๋วเงินยังมีลักษณะความคล่องในตัว (Self-Liquidating Paper) คือ ธนาคารสามารถจะเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ง่ายด้วยการนำไปขายช่วงลด (Rediscount) ในตลาดการเงิน ตั๋วบางชนิดธนาคารสามารถนำไปขายลดช่วงต่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ เช่น ตั๋วเงินจากการส่งสินค้าออกตั๋วเงินจากการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ตั๋วเงินจากการผลิตสินค้าเกษตร ฯลฯ

ปกติ ธนาคารรับซื้อลดตัวเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ

ก) ซื้อลดตัวเงินในประเทศ (Domestic Bills) คือ ตัวเงินที่ผู้ออกและผู้จ่ายเงินอยู่ในประเทศไทย

ข) ซื้อลดเงินต่างประเทศ (Foreign Bills) คือ ตัวเงินที่ผู้ออกตัวเงินหรือผู้จ่ายเงินฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย

- ตัวสินค้านำเข้า (Import Bills หรือ Inward Bills) คือ ตัวเงินค่าสินค้าที่สั่งเข้า ซึ่งพ่อค้าผู้ออกตัวเงินในต่างประเทศสั่งผู้ซื้อในประเทศไทยให้จ่ายเงิน
- ตัวสินค้าส่งออก (Export Bills หรือ Outwards Bills) คือ ตัวเงินค่าสินค้าที่ส่งออก ซึ่งพ่อค้าที่ออกตัวประเภทนี้อาจเป็นการให้ซื้อลดตัวเพื่อสินค้าส่งออกก่อนนำสินค้าลงเรือ เรียกว่า Pre-shipment Credit หรือเป็นการให้ซื้อลดตัวเพื่อสินค้าส่งออกหลังจากได้นำสินค้าลงเรือแล้ว เรียกว่า Post-shipment Credit แล้วแต่กรณี

4. การทำทรัสต์ซีท (Trust Receipt)

คือการตราสารที่ลูกค้าทำไว้ต่อธนาคาร โดยอาศัยความเชื่อถือว่าธนาคารมีต่อลูกค้าและลูกค้าให้การรับรองว่า ธนาคารมีกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้น และมีอำนาจที่จะเรียกกลับคืนมา หรือทำการจำหน่ายแทนได้ทุกโอกาส และในการจำหน่ายสินค้านั้น ลูกค้าจะกระทำไปเพื่อประโยชน์ของธนาคารและจำนำเงินที่ขายสินค้านั้นมาชำระให้แก่ธนาคาร

เหตุที่ลูกค้าทำทรัสต์ซีท เพราะในการที่ลูกค้าจะต้องชำระเงินตามตัวแลกเงินให้แก่ธนาคารก่อนที่ธนาคารจะปล่อยเอกสารไปออกสินค้า (ในกรณีที่เป็น Documents Against Payment - D/P กล่าวคือ จะเอาเอกสารไปออกสินค้าได้ต่อเมื่อลูกค้าได้ชำระเงินก่อน) ให้ลูกค้าไปออกสินค้านั้น บางครั้งมีลูกค้ามีความขัดข้องทางการเงินยังไม่สามารถชำระเงินให้ได้แต่มีความจำเป็นต้องเอาเอกสารไปออกสินค้า เพื่อไม่ต้องปล่อยให้สินค้าตกค้างอยู่ที่ท่าเรือนาน

เกินไป หรือต้องรับนำสินค้ามาขายเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ต่อธนาคาร ลูกค้าสามารถ
กระทำได้โดยทำทรัสต์รีซีท เมื่อธนาคารได้พิจารณา ก็จะอนุญาตให้ทำ

ตารางที่ 3 มูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP

หน่วย : พันล้านบาท

	2531	2532	2533	2534	2534
GDP	1507.0	1776.0	2031.2	2311.5	2644.2
มูลค่าการค้ารวม	899.6	1160.0	1421.5	1688.6	1880.8
% ต่อ GDP	59.7	65.3	69.3	73.1	71.1
การส่งออก	399.2	509.9	583.2	720.5	843.0
% ต่อ GDP	26.5	28.7	28.4	31.2	31.9
การนำเข้า	500.4	650.1	838.3	968.1	1037.0
% ต่อ GDP	33.2	36.6	40.9	41.9	39.9

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : GDP (Gross Domestic Product)

จากตารางที่ 3 มูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านการส่งออก กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นได้สูงขึ้น จะเห็นได้ว่ามูลค่าการค้ารวมของไทยสูงขึ้น ปี 2531 มูลค่า 899.6 พันล้านบาท เป็นมูลค่า 1,880.8 ในปี 2535 ซึ่งมูลค่าการส่งออกสูงขึ้น ร้อยละ 26.5 เป็นร้อยละ 31.9 ในปี 2531 และปี 2535 เมื่อเทียบกับ GDP

ตารางที่ 4 การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

หน่วย : ล้านบาท

	2531*	2532	2533	2534	2535
สินค้าเกษตร	50,365.3	32,106.0	33,197.0	39,789.1	41,585.5
สินค้าอุตสาหกรรม	39,290.5	27,411.1	33,451.5	43,419.2	31,736.6
สินค้าอื่น	20,216.3	1,906.8	2,847.1	1,090.9	8,505.3
รวมยอดรับซื้อ					
สินค้าส่งออก	101,872.1	61,423.9	69,495.6	84,299.2	81,827.4
DLC**	2,256.2	5,818.8	5,056.0	4,797.0	5,069.9
รวมยอดรับซื้อตั๋ว					
สัญญาใช้เงินทั้งหมด	112,128.3	67,242.7	74,551.6	89,096.2	86,897.3

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

*ธนาคารแห่งประเทศไทยรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินต้น 100% และตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา
รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน 50%

**Domestic Letter of Credit เงินเชื่อที่ให้แก่ผู้ผลิตสินค้าชั้นกลางที่ใช้ในการส่งออก

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า จำนวนการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย สินค้าเกษตรจำนวนที่รับซื้อปี 2531 มีมูลค่าการรับ 50,365.3 ล้านบาท ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินต้น 100% และในปี 2532 เป็นต้นมา การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินแค่ 50% กล่าวคืออีก 50% นั้นธนาคารพาณิชย์รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินเอง ซึ่งจะเห็นได้ในปี 2532 มีมูลค่าการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน มูลค่า 32,106 ล้านบาท และสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็น 41,585.5 ล้านบาท ในปี 2535 ซึ่งจะเห็นได้ว่าสินค้าเกษตรมูลค่าการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินสูงขึ้น ส่วนสินค้าอุตสาหกรรม ปี 2531 มีมูลค่า 39,290.5 ล้านบาท และตั้งแต่ปี 2532 มูลค่า 27,411.1 ล้านบาท สูงขึ้นเป็น 43,419.2 ล้านบาท ในปี 2534 แต่ในปี 2535 มีมูลค่าลดลงเป็น 31,736.6 เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ สามารถที่จะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินเองถึง 100% โดยไม่ได้ทำการขายตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย จึงทำให้ยอดการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทยลดลงในปี 2535 ส่วนจำนวนที่รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน สินค้าอื่นนั้น ปี 2531 มีมูลค่า 20,216.3 และในปี 2532 มูลค่า 61,423.9 สูงขึ้นเป็น 8,505.3 ในปี 2535

ตารางที่ 5 การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมูลค่าการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

	2531*	2532	2533	2534	2535
มูลค่าส่งออก	403,570.0	516,315.0	589,813.0	725,630.0	824,644.0
ขั้นตอนรับซื้อ	101,872.1	61,423.9	69,495.6	84,299.2	81,827.4
สัดส่วนต่อมูลค่า การส่งออก	25.24	11.89	11.78	11.61	9.92

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

*ธนาคารแห่งประเทศไทยรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินต้น 100% และตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา
รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน 50%

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่ามูลค่าส่งออกตั้งแต่ปี 2531 ถึงปี 2535 มีมูลค่าสูงขึ้นเป็นลำดับ คือ 403,570 ล้านบาท เป็น 824,644 ล้านบาท เมื่อคิดสัดส่วนการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อมูลค่าการส่งออกนั้น ยังมีสัดส่วนการให้สินเชื่อการส่งออกต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมดยังเป็นสัดส่วนที่ต่ำ และมีแนวโน้มที่ลดต่ำลงเรื่อย ๆ คือ ในปี 2531 นั้น มีสัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออก ร้อยละ 25.24 ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารแห่งประเทศไทย รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินต้น 100% ส่วนตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา มีสัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกลดลงอย่างต่อเนื่อง คือ สัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออก ร้อยละ 11.89, 11.78, 11.61 และ 9.92 ในปี 2532, 2533, 2534 และในปี 2535

ปัญหาของการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก

1. การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing Credit) ถือเป็นงานฝากของธนาคารแห่งประเทศไทย จึงไม่มีการดูแลว่าสินเชื่อที่นำไปนั้นสนับสนุนจริงหรือไม่
2. การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกให้สินเชื่อเพียงระยะสั้น คือ 180 วันเป็นหลัก
3. ขาดการบริการทางด้านการค้าประกัน แก่ผู้ส่งออกที่ต้องการสินเชื่อหรือบริการอื่น ๆ จากสถาบันการเงินแต่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เพียงพอ
4. ขาดการรับประกันต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีผู้นำเข้าในต่างประเทศไม่สามารถชำระเงินค่าสินค้าแก่ผู้ส่งออกในประเทศได้
5. ไม่มีการให้สินเชื่อแก่ผู้นำเข้าสินค้าจากประเทศคู่ค้า
6. การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกนั้นยังกระจุกตัวอยู่กับผู้ส่งออกรายใหญ่อยู่ เนื่องจากการทำธุรกิจกรรม การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก ยังคงต้องผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งหลักการต่างๆ ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้พิจารณาการให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก
7. การขอสินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ ยังคงมีระเบียบวิธีการยุ่งยาก และซับซ้อนอยู่ในการให้บริการลูกค้า
8. การรับซื้อตัวเงินซึ่งการรับซื้อลด ยังให้การสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกในระยะเวลาที่สั้น คือ 7 วัน ในกรณีที่รับซื้อลดตัวเงินทั้งในและต่างประเทศ

บทที่ 4

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ประวัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.)

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า ธสน. หรือ Exim Bank นี้ แม้จะเพิ่งเริ่มเป็นข่าวว่าจะมีการจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย ในปี 2534 นี้เอง แต่อันที่จริงแล้ว แนวคิดดังกล่าวได้เริ่มมีขึ้นอย่างน้อยภายในธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มาเป็นเวลาเกือบยี่สิบปีแล้ว

ความเป็นมาและแนวคิดการจัดตั้ง ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

จากเอกสารหลักฐานภายในแบงก์ชาติ ปรากฏว่าในช่วงก่อนยุค "ปฏิรูป" ได้มีการพิจารณาเรื่องนี้ถึงสองครั้งสองคราด้วยกัน คือ ในครั้งแรก ในช่วงปี 2515-2516 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเรื่องการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อการส่งออกและนำเข้าขึ้น โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและการเงินของ ธปท. และในปี 2518 มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งสถาบันเพื่อการส่งออกและนำเข้าขึ้นมาอีกครั้ง

ในการพิจารณาทั้งสองครั้งนี้ มีความเห็นในแง่หลักการว่า ควรจัดตั้งสถาบันการเงินพิเศษขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้ส่งออก โดยควรทำในรูปแบบของกองทุนเพื่อการส่งออกและนำเข้า ในทำนองเดียวกับทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งจะต้องตรากฎหมายพิเศษจัดตั้งขึ้น

แต่ในที่สุดก็ได้มีการลงความเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นที่จะจัดตั้งสถาบันพิเศษในรูปแบบนี้ขึ้นมา ด้วยเหตุผลที่ว่า สินเชื่อเพื่อการส่งออกไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญในการส่งออก เพราะสินค้าออกของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตร

และ ธพท. ได้รับความช่วยเหลือกับการส่งออกด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินอย่างเต็มที่อยู่แล้ว โดยเฉพาะเมื่อมีการขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อให้ยาวขึ้น เช่น กรณีสิ่งทอที่เพิ่มจาก 6 เดือน เป็นไม่เกิน 3 ปี สำหรับสินเชื่อเพื่อการนำเข้านั้นก็มีความเห็นว่าเป็นไม่มีความจำเป็นเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในกรณีสินค้าทุน ผู้นำเข้าก็ได้สินเชื่อจากผู้ขาย (supplier's credit) และได้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรอยู่แล้ว

ต่อมาแนวคิดที่จะจัดตั้งแต่เพียงองค์กรประกันสินเชื่อส่งออก ได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งภายในธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีแผนการว่าองค์กรนี้จะค่อยแปลงรูปเป็น ธสน. ที่สมบูรณ์แบบเมื่อถึงโอกาสอันควร แนวคิดดังกล่าวได้ขยายตัวออกนอก ธพท. ไปปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ที่ประกาศใช้ช่วงปี 2525-2529

ในช่วงดังกล่าวได้มีการศึกษารูปแบบ และรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรประกันสินเชื่อส่งออก ตลอดจนได้มีการสำรวจออกแบบสอบถามความเห็นผู้ส่งออกเป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนวิธีการให้สินเชื่อของแหล่งต่าง ๆ ความเสี่ยงในการส่งออกและปัญหาทางการเงิน และเรื่องการประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ตลอดจนจัดให้มีการสัมมนาในเรื่องดังกล่าว

ในการสำรวจและสัมมนาผู้ส่งออกครั้งนั้น ผู้ส่งออกให้ความเห็นว่าการบริการประกันการส่งออก จะช่วยให้ผู้ส่งออกขยายธุรกิจของตนได้มากพอควร คือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 15 สำหรับผู้ส่งออกรายใหญ่ และร้อยละ 50 สำหรับผู้ส่งออกรายเล็ก ส่วนบริการสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอจะช่วยขยายธุรกิจได้อีก ส่วนการขยายระยะเวลาสินเชื่อก็จะมีผลในทางเพิ่มมูลค่าการส่งออกเช่นกัน¹

¹ พรรษา ศรีอิตยาวิทย์ และ นवलอนงค์ รัตนเสน, รายงานผลการสำรวจเรื่องการให้สินเชื่อและความเสี่ยงในการส่งออก, เอกสารโรเนียว, 5 มิถุนายน 2521.

ผลของวิกฤตการณ์น้ำมันทั้งสองครั้งในปี 2516 และ 2522 ทรัพยากรทางการเงินของโลก เริ่มย้ายถ่ายเทเปลี่ยนทิศไปสู่ตะวันออกกลาง หลังจากที่เศรษฐกิจน้ำมันเริ่มพัฒนาประเทศของตนด้วยโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ก็มีความต้องการแรงงานและบริการของผู้รับเหมาก่อสร้าง ประเทศไทยเป็นแหล่งอุปทานที่สำคัญแห่งหนึ่ง ในช่วงบุกเบิกผู้รับเหมาไทยที่ออกไปทำมาหากินในต่างประเทศต้องประสบกับปัญหามากมายทุกด้าน

ในปี 2520 รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการส่งออก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้างไทยที่ประกอบธุรกิจในต่างประเทศ ซึ่งประสบปัญหาเกี่ยวกับการประมูลงานก่อสร้าง เนื่องจากไม่สามารถจัดหาสถาบันการเงินที่สามารถออกหนังสือค้ำประกันการค้า เนินธุรกิจได้ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ส่งออกแรงงานจากประเทศอื่น

ในวันที่ 1 สิงหาคม 2520 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในฐานะประธานกรรมการพัฒนาการส่งออก ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการเงินเพื่อการส่งออก ซึ่งมีผู้อำนวยการฝ่ายการธนาคาร ธปท. เป็นประธาน (ขณะนั้นได้แก่คุณนันท กิจจาลักษณ์) ให้มีหน้าที่ศึกษาและพิจารณาเสนอแนะมาตรการทางการเงินเพื่อการส่งออก ซึ่งต่อมาคณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอแนะมาตรการทางการเงิน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อส่งเสริมการส่งออกต่อคณะกรรมการพัฒนาการส่งออก ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งสถาบันประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออกด้วย

ด้วยแรงผลักดันจากกลุ่มผู้รับเหมาทำให้คณะรัฐมนตรี (ชุด พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์) มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2521 ให้ดำเนินการจัดตั้งสถาบันค้ำประกันการก่อสร้างในต่างประเทศภายในกรอบของสถาบันประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก

ต่อมาในการประชุมเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2522 คณะรัฐมนตรีเป็นประธานมีมติให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าของเรื่องร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบาย และมาตรการเพื่อเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออก ทั้งนี้ รวมถึงการเสนอแนะมาตรการ ด้านการให้สิ่งจูงใจด้านการเงินแก่ผู้ส่งออกให้มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพิจารณาแนวทาง ในการจัดตั้งบริษัทประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก เพื่อรับประกันและค้ำประกัน สินเชื่อเพื่อการส่งออก

ด้านปัญหาของผู้รับเหมาก่อสร้าง ปรากฏว่ามีคณะกรรมการส่งเสริม ให้คนไทยไปรับจ้างและรับเหมาในต่างประเทศ ที่จัดตั้งขึ้นในปี 2521 และมี ระดับรองนายกรัฐมนตรี (พล.อ.อ.ทวิ จุลละทรัพย์) เป็นประธานได้หยิบยก เรื่องนี้ขึ้นมาพิจารณาใหม่ในเดือนมกราคม 2523 ซึ่งก็ปรากฏว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ทำ การบ้านที่คณะรัฐมนตรีให้ไว้เมื่อปลายปี 2521 เกือบเสร็จเรียบร้อยแล้ว คือ ได้ ทำการศึกษา ได้เสนอแนะรูปแบบองค์กร ได้ร่างกฎหมาย ตลอดจนร่างบันทึก ข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทส่งเสริมการส่งออก (export Finance and Insurance Corporation) ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นบริษัทประกันสินเชื่อเพื่อการ ส่งออก (Export Credit Guarantee Corporation²)

เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยในระดับบริหารมี คุณณรงค์ กิจจาลักษณ์ (ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่าย) คุณวิจิตร สุพินิจ (รองผู้อำนวยการฝ่าย) และ ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ (หัวหน้าส่วนตรวจสอบและวิเคราะห์การปริวรรต) ระดับเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทมาก มี ดร.ปกรณ์ วิชยานนท์ (หน่วยวิเคราะห์การปริวรรต

²International Economic Research Section, Department of Economic Research, "Source and Uses of Export Credit in Thailand" in : Quarterly Bulletin of The Bank of Thailand, Vol.21 No.3 September 1981, pp. 19-31.

ฝ่ายการต่างประเทศ) และคุณธรรษา ศรีอิตยาวิทย์ (หน่วยวิจัยเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ)³

แต่ในช่วงต้นปี 2523 นั้นเอง ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขึ้น รัฐบาลเกรียงศักดิ์ ต้องลาออกกลางสภาฯ เพราะพิษน้ำมันหรือพิษยังเติร์กก็ไม่ทราบได้ ทำให้เราได้รับรัฐบาลเปรม 1 พร้อมซาร์เศรษฐกิจน้อยใหญ่ที่เข้ามาช่วยกันบริหารเศรษฐกิจของประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2533 ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างบัญญัติบริษัทประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ผลปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น ได้สั่งให้ทบทวนเรื่องนี้ใหม่โดยให้พิจารณาหาทางให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผ่านสถาบันที่มีอยู่แล้ว

โครงการนี้มีอายุ 8 เดือน มีกำหนดแล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคม 2527 สำหรับหัวหน้าโครงการได้แก่ คุณมนัส สีระพันธ์ (อธิบดีกรมธนารักษ์ในปัจจุบัน ในขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และมีคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ในระหว่างวันที่ 26-27 มกราคม 2527 ได้มีการจัดสัมมนาเรื่องการประกันสินเชื่อส่งออก สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยขึ้นที่บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก การสัมมนานี้ถือเป็นงานส่วนหนึ่งของโครงการที่ทำร่วมกับ UNDP⁴

³ธรรษา ศรีอิตยาวิทย์ และ น้ำทิพย์ มาสกุลรัตน์. รายงานผลการสำรวจการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก, ใน รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ธนาคารแห่งประเทศไทย, ปีที่ 24, เล่มที่ 1, มกราคม 2527, หน้า 54-69.

⁴ปกรณ์ วิชาชนนท์, รายงานผลการสำรวจเรื่องการรับประกันสินเชื่อและความเสี่ยงในการส่งออก, เอกสารโรเนียว.

หลังจากการสัมมนา สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติ บรรษัทประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออกแห่งประเทศไทย พ.ศ. ขึ้นใหม่โดยใช้เค้าร่างกฎหมายเดิมที่เคยกร่างไว้เมื่อปี 2522 และปรับปรุงให้เป็นไปตามแนวทางของรายงานการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยชนิดสมบูรณ์แบบ พร้อมทั้งจะได้รับการพิจารณาเพื่อตราออกมาเป็นกฎหมายโดยรัฐสภา แต่ก็ไม่มีการนำเสนอจนกระทั่งสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ และรัฐบาลเปรม 4 หมดวาระไปเสียก่อนในช่วงกลางปี 2529

ในช่วงดังกล่าว ประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเงินครั้งแล้วครั้งเล่า มีบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ล้มตั้งแต่กลางปี 2526 แคร่ล้ม เช็คเต็ง เริ่มระบาดในช่วงปลายปี แบนค์ใหญ่แห่งหนึ่งหดสินเชื่ออย่างกระตั้นหนั้นในช่วงปิดบัญชีสิ้นปีนั้น และตามด้วย ธปท. ออกมาตรการสินเชื่อ 18% ในวันที่ 18 มกราคม 2527 ต่อมาล้มช่าวลือเกี่ยวกับแบงค์ใหญ่ล้ม และในช่วงเดียวกัน คือ กลางปี 2527 ได้เกิดปัญหาธนาคารเอเซียทริสต์ ชาติสภาพคล่องปี 2527 ปิดท้ายด้วยการลดค่าเงินบาทขนาดใหญ่ ที่ตามด้วยเหตุการณ์วิกฤตทางการเมือง คือวันลอยกระทง และวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ คือ ธุรกิจต่าง ๆ ล้มเพิ่มเติมจากพิษแคร่ล้ม เช็คเต็ง และพิษแบงค์ใหญ่ขาดเครดิต ที่ซ้ำเติมด้วยสินเชื่อ 18% ปัญหาเรื่องแคร่แม่ช้อย แม่ยกแก้ว ฯลฯ ที่คุกรุ่นอยู่ในช่วงนั้น ถูกปราบลงด้วยพระราชกำหนดปราบวงแคร่ต่าง ๆ ซึ่งออกในปี 2528

ไม่ทราบว่าวิกฤตการณ์และผลงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นพอจะเป็นข้อแก้ตัวได้เพียงพอหรือไม่ว่า ทำไมในเรื่องประกันสินเชื่อส่งออกจึงทำได้แค่เกือบเสร็จอีกครั้งหนึ่ง ทั้งที่ในวันที่ 3 มกราคม 2529 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติให้กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยดูแลเงินกำไรที่ได้จากธนาคารพาณิชย์ ส่วนที่เหลือจากการช่วยเหลือผู้ส่งออก เพื่อใช้ในกิจกรรมที่จะส่งเสริมการหารายได้เงินตราต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งสถาบันประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก โดยการจัดตั้งสถาบันดังกล่าวได้รับการจัดสรรเงินทุนตามส่วนที่รัฐบาลจะต้องเข้าร่วมทุน จำนวน 160 ล้านบาท หรือร้อยละ 40 ของทุนจดทะเบียน ซึ่งกำหนดไว้เท่ากับ 400 ล้านบาท

หลังจากที่รัฐบาลเปลี่ยนมาเป็น เปรม 5 ภายหลังจากเลือกตั้ง ใน กลางปี 2529 รัฐบาลชุดนี้มีรัฐมนตรีว่าการคลังคนใหม่ แต่หน้าเก่า เพราะเคย เป็นรัฐมนตรีช่วยมาแล้วถึง 2 สมัย คือ คุณสุธี สิงห์เสนห์ แต่มีรัฐมนตรีช่วยใหม่ เอี่ยมอ่องที่ชื่อศุภชัย พานิชภักดิ์ อดีตหัวหน้าส่วนตรวจสอบและวิเคราะห์การบริวรรต ธปท. ในสมัยเปรม 1 และผู้อำนวยการสำนักผู้ว่าการผู้อำนวยการฝ่ายกำกับและ ตรวจสอบสถาบันการเงิน ธปท. ในสมัยเปรม 2 คุณสุธี ในฐานะรัฐมนตรีช่วยว่า การได้เสนอเรื่องโครงการประกันสินเชื่อส่งออกและนำเข้าอย่างจริงจัง โดย เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ที่ มีตนเองเป็นประธานและมีกรรมการจากหน่วยราชการต่าง ๆ และภาคเอกชน เป็นคณะกรรมการ ในการประชุมเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2529 คณะกรรมการ รัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจได้มีมติเห็นด้วยในหลักการจะให้จัดตั้งองค์กร หรือสถาบัน ประกันสินเชื่อ เพื่อการส่งออกขึ้นและให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งมีชื่อว่า คณะทำงานเพื่อพิจารณาการจัดตั้งองค์กรประกันสินเชื่อ เพื่อการส่งออก และวันรุ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีมีผลอนุมัติให้ดำเนินการได้ตามนี้

แนวนโยบายในบุคคล เปรม 2 นี้เปลี่ยนไปจากเดิมที่ต้องการให้โครง การเกิดขึ้นโดยเร็ว ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการออกกฎหมาย ซึ่งตามแนวความคิดของคุณ คิดฝากโครงการไว้กับธนาคารพาณิชย์ของรัฐ ซึ่งได้แก่ ธนาคารกรุงไทยก่อน แล้วค่อยเสนอกฎหมายให้เป็นนิติบุคคลต่างหากในภายหลัง ซึ่งในการประชุม คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจในวันที่ 19 มกราคม 2530 ได้มีมติเห็นชอบ ด้วยตามที่คณะกรรมการฯ และกระทรวงการคลังเสนอคณะรัฐมนตรีในการประชุม วันที่ 20 มกราคม 2530 ก็มีมติเช่นเดียวกัน

คณะกรรมการชุดนี้ได้ทำงานอย่างรีบเร่งในช่วงกลางปี 2530 หลังจากที ประชุมไปได้ 3-4 ครั้ง คณะทำงานฯ ได้กำหนดเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ กองทุนประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออกที่ธนาคารกรุงไทย ไว้เป็นเดือนมกราคม 2531 โดยให้จัดสัมมนาขึ้นอีกครั้งหนึ่งที่ธนาคารกรุงไทยเพื่อให้ความรู้

ต่อมาไม่นานก็เกิดเหตุการณ์เติ้งเล็กข้อัปปยศขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลง พรรคร่วมรัฐบาลในเดือนมกราคม 2524 ในรัฐบาลชุดเปรม 2 คุณสมหมาย

สุนทรภู่ ได้เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และได้มีการทบทวนเรื่องนี้ใหม่ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2525 เป็นต้นมา ได้กำหนดไว้ในมาตรการเร่งรัดการส่งออกให้มีการจัดตั้งบริษัทประกันภัยเพื่อการส่งออก เพื่อลดความเสี่ยงของสถาบันการเงิน อันจะทำให้ผู้ส่งออกดำเนินงานได้คล่องตัวขึ้นโดยเฉพาะผู้ส่งออกรายย่อย

ในปี 2525 จึงมีการตั้งคณะทำงานพิจารณาการจัดตั้งสถาบันประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออกประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานประกันภัย) และธนาคารแห่งประเทศไทย คณะทำงานได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติบริษัทประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก พ.ศ. ซึ่งยกร่างเมื่อปี 2522 และได้มอบหมายให้ ธพท. ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจการส่งออก ความต้องการของผู้ส่งออก และรูปแบบของการจัดตั้งบริษัทประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ซึ่ง ธพท. ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจเรื่องการรับประกันสินเชื่อและความเสี่ยงในการส่งออก (เอกสาร (4) ในเชิงอรรถที่ 2) เสนอต่อคณะทำงาน

สำหรับกระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้รับมอบหมายให้ติดต่อกรมวิเทศสหการ เพื่อความช่วยเหลือจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme = UNDP) ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยศึกษาโครงการนี้ ซึ่ง UNDP ได้ส่ง Mr. K. Kwasny เจ้าหน้าที่ขององค์การการค้าและพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Conference on Trade and Development = UNCTAD) มาศึกษาโครงการอย่างกว้าง ๆ ระหว่างวันที่ 11-22 เมษายน 2526

การจัดตั้งสถาบันสินเชื่อหรือประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออกในประเทศเพื่อนบ้าน

ปี	ประเทศ
2493	(ลักษณะสถาบัน) ญี่ปุ่น
2499	ออสเตรเลีย (บริษัทสินเชื่อ + ประกันฯ)
2500	อินเดีย (บริษัทประกันฯ)
2508	นิวซีแลนด์ (สำนักงานประกันภัย)
2509	ฮ่องกง (บริษัทประกันฯ)
2518	สิงคโปร์ (บริษัทประกันฯ)
2519	เกาหลีใต้
2520	มาเลเซีย (บริษัทประกันฯ)
2522	ไต้หวัน
2525	อินโดนีเซีย (บริษัทประกันฯ)
2531	สาธารณรัฐประชาชนจีน (โครงการประกัน)

ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2536 UNDP ได้เสนอรายงานของ Mr. Kwasny ต่ออธิบดีกรมวิเทศสหการ และต่อมาในวันที่ 22 กรกฎาคม ก็ได้เสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจ้างที่ปรึกษามาศึกษาโครงการในรายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งต่อมาในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน UNDP ได้ส่ง Mr. G.A. Havey ซึ่งเป็นอดีตผู้บริหารในกรมประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก (Export Credit Guarantee Department = ECGD) ของอังกฤษ มาเป็นที่ปรึกษาในโครงการที่มีชื่อว่า การศึกษาความเป็นไปได้ และการจัดตั้งระบบประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ในวันที่ 21-25 กันยายน 2530 ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากประเทศต่าง ๆ 5 ประเทศ และจาก UNDP และ ADR เป็นวิทยากรร่วมกับวิทยากรไทยอีก 2

นอกจากนี้ในระหว่างนั้นได้มีการติดต่อกับกระทรวงพาณิชย์ให้มาร่วมทุนให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคบ้างและการติดต่อกับสถาบันการเงินในประเทศเข้าร่วมทุนด้วย

สำหรับการให้ความช่วยเหลือทางคราวนี้ UNDP เจ้าเก่าได้ส่งผู้เชี่ยวชาญชาวอเมริกัน คือ Ms Carol a Qman มาเป็นที่ปรึกษาระยะสั้นเพื่อช่วยเหลือในการเตรียมการจัดตั้งกองทุนประกันสินเชื่อเพื่อส่งออก ในเดือนเมษายน 2531 หม่อม Carol ก็เดินทางมาประเทศไทย และเสนอรายงานในเดือนต่อมา

ในช่วงต้นปี 2531 เมื่อถึงกำหนดการเริ่มดำเนินการกองทุนฯ คณะทำงานฯ ได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เป็นที่เรียบร้อยเป็นต้นว่า แหล่งที่มาของเงินทุน รูปแบบการดำเนินงานของกองทุนฯ ทางด้านธนาคารกรุงไทยก็ได้เตรียมสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือและบุคลากรสำหรับดำเนินการกองทุนฯ เรียบร้อยแล้วเช่นกัน ที่ยังคงขาดเหลือแต่เพียงอย่างเดียว คือ คำตอบรับของผู้ร่วมลงทุนภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นจากกลุ่มบริษัทประกันภัย และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ

คณะทำงานชุดนี้ได้เร่งรัดและรอคำตอบอยู่ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ด้านการเมืองมีการยุบสภาฯ และรัฐบาลชุดพลเอกเปรม ได้พิจารณาความรับผิดชอบไปในช่วงปี 2531

ครั้นเมื่อมีรัฐบาลใหม่ภายหลังเลือกตั้งในปีนั้น รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ขึ้นมาสานงานต่อทันที (มติ ครม. เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2531) แม้ว่าจะมีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการบ้าง ลักษณะส่วนใหญ่ของคณะกรรมการยังเหมือนเดิมคือประธานยังคงเป็นระดับรัฐมนตรี ซึ่งได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังท่านหนึ่ง แต่กว่าคณะกรรมการชุดนี้จะประชุมครั้งแรก (17 มกราคม 2533) เวลาที่ผ่านไปกว่าปี เจ้าหน้าที่ที่เคยทำเรื่องนี้มาก่อน โดยเฉพาะทางด้านธนาคารกรุงไทยซึ่งจะต้องเป็นผู้สานงานนี้ต่อ ก็โยกย้ายกระจัดกระจายกันไปตามที่ต่าง ๆ เจ้าของเรื่องดั้งเดิมคือสำนักงานเศรษฐกิจการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ต้องใช้ความพยายามในการอธิบายให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้าใจถึงประโยชน์และความเป็นไปได้ของโครงการนี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้ร่วมลงทุนหลายรายก็ไม่ค่อยยอมเข้าใจดีนัก เพราะต้องควักกระเป๋าจ่ายเงิน แต่ก็มีไม่น้อยรายเช่นกันที่เข้าใจได้ ยอมควักกระเป๋าเพื่อส่วนรวม โดยไม่ตั้งเงื่อนไขและไม่ถือออกมากเหมือนรายอื่น

งานหนักในช่วงนี้ คือ การร่างข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและดำเนินงานของกองทุนประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ที่จะต้องเห็นพ้องต้องกันทุกฝ่ายและมีการลงนามพร้อมกัน พร้อมกับการจ่ายเงินด้วยคณะเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังภายใต้การนำของ คุณมนต์ สารนุสิต (ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงินในขณะนั้น) เป็นกำลังสำคัญในการทำงานนี้ อย่างมีน้ำอดน้ำทน ร่วมกับตัวแทนที่เป็นนักกฎหมายบ้าง นักอื่น ๆ บ้าง จากองค์กรต่างๆ ที่ร่วมกันให้ความเห็นอย่างหลากหลาย แต่ในที่สุดงานดังกล่าวก็ลุล่วงไปรอดแค่การพิจารณาร่างข้อตกลงฯ โดยคณะกรรมการฯ ซึ่งปรากฏว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ รสช.

สาเหตุที่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาร่างข้อตกลง และดำเนินการต่อไปในเรื่องนี้ในช่วงปลายปี 2533 จนถึงต้นปี 2534 จะมาจากเหตุผลที่ว่ามีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ภายในกระทรวงการคลังบ่อยครั้ง หรือเปล่าก็ไม่อาจทราบได้ แต่ทางด้านธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงปี 2533 ก็ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงและสูงสุดบ่อยครั้งอย่างใดที่ไม่เคย

มีมาก่อนเช่นกัน แต่อาจกล่าวได้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการทำงานด้านการจัดตั้งระบบประกันสินเชื่อ เพื่อการส่งออกแต่ประการใด เพราะการจัดตั้งในขั้นตอนนี้ ภาวะความรับผิดชอบหลักอยู่ที่กระทรวงการคลังมากกว่า และอีกประการหนึ่งในแง่ของผู้บริหารที่รับผิดชอบโครงการนี้ใน ธปท. นั้น มีความต่อเนื่องมาตลอด คือ ตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมา คุณวิจิตร สุพินิจ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายการต่างประเทศ ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการฝ่ายการธนาคาร ผู้ช่วยผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ เป็นผู้รับผิดชอบหรืออย่างน้อยมีส่วนร่วมรับผิดชอบมาโดยตลอด โดยเฉพาะในระยะหลัง ๆ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้โดยตรงซึ่งในช่วงนั้นจะเห็นได้ว่าคุณวิจิตร ในฐานะผู้อำนวยการฝ่ายการธนาคาร ผู้ช่วยผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ ได้พูดถึงการจัดตั้ง ธอน. ต่อจากโครงการประกันสินเชื่อส่งออกบ่อยครั้ง และท่านก็ยังให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนในทำนองนี้อยู่อีก หลังจากที่ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้ว่าการในเดือนตุลาคม 2533

เมื่อรัฐบาลอานันท์ เข้าบริหารประเทศในวันที่ 6 มีนาคม 2534 พร้อมกับรัฐมนตรี สุธี สิงห์เสน่ห์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร ในฐานะรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ได้มีคำสั่งกระทรวงการคลังที่ 46/2534 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า สั่ง ณ วันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2534 คณะกรรมการชุดนี้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน และมี มรว. ปรีดิยาธร เทวกุล ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นกรรมการและเลขานุการ

ด้วยเวลาในยุครสช. มีน้อยคณะกรรมการนี้จึงทำงานอย่างรีบเร่ง ชนิดที่ได้ยินมาว่า กรรมการหลายท่านทำงาน (หรือแม้แต่จะคิด) ตามกึ่งยังไม่ค่อยจะทัน ในที่สุดหลังจากที่ประชุมไปได้ 3 ครั้ง คณะกรรมการได้ยกร่างกฎหมายขึ้นมาฉบับหนึ่งเสร็จเรียบร้อย คือ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า พ.ศ. เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณา

เพื่อให้ร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ในรูปแบบที่เสนอ คณะกรรมการกลั่นกรองงานฝ่ายเศรษฐกิจและคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ท่านรัฐมนตรีสุธี จึงมอบหมาย

ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดทำเอกสารประกอบร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว
ซึ่ง ธปท. ได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว

บทบาทธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธ.ส.น.)

EXport Import Bank of Thailand (Exim Bank)

การจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (ธ.ส.น.) ในประเทศไทย
เพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกสินค้าและบริการ ทั้งในด้านการเงิน
และบริการอื่น ๆ มีเหตุผลและปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ดังนี้

1. ความสำคัญของการส่งออกต่อระดับการพัฒนาและการขยายตัว
ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โดยสัดส่วนมูลค่าการ
ส่งออก และบริการต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.3 ในปี
2521 เป็นประมาณร้อยละ 34.5 ในปี 2535 และมีเป้าหมายการขยายตัวของ
การส่งออกในระดับร้อยละ 14.7 ต่อปีโดยเฉลี่ย ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7
นอกจากนั้น การค้าขายระหว่างประเทศมีการแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งความสามารถ
ในการแข่งขันดังกล่าวขึ้นอยู่กับบริการและความช่วยเหลือทางการเงินด้วย

2. ปัญหาสำคัญของระบบการให้สินเชื่อส่งออก คือ สัดส่วนยอดคงค้าง
สินเชื่อส่งออกต่อมูลค่าส่งออกของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงโดยตลอดจากร้อยละ
24.5 ในปี 2528 เป็นร้อยละ 14.0 ในปี 2535 นอกจากนี้ การให้สินเชื่อ
เพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่เป็นการให้สินเชื่อระยะสั้น ซึ่งอิงกับ
การให้ความช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ และการให้
ความช่วยเหลือผู้ส่งออกมีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มผู้ส่งออกรายใหญ่อย่างเห็นได้ชัด

3. ระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ส่งออกในปัจจุบันยังขาดการให้บริการ
ที่สำคัญในหลาย ๆ ด้าน เช่น การให้สินเชื่อส่งออกระยะปานกลางและระยะยาว
การค้าประกัน และการรับประกันการส่งออก รวมถึงการให้บริการข้อมูลด้าน
การตลาด เป็นต้น ซึ่งการขาดบริการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญใน
การพัฒนาและสนับสนุนการส่งออกของไทย

4. ปัญหาการกีดกันทางการค้าจากประเทศพัฒนา โดยเฉพาะมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Counter Vailing Duty - CVD) และภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด (Antidumping Duty - AD) เนื่องจากการที่ผู้ส่งออกไทยได้รับการอุดหนุน (subsidy) ทางการเงินหรือสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในสินค้าบางประเภท ซึ่งปัจจุบันสินค้าที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบและถูกเก็บภาษี DVD และ AD ได้แก่ ข้าว เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ท่อเหล็ก ตลับลูกปืน ยางรถยนต์ ฯลฯ เป็นต้น การจัดตั้ง ธสน. เพื่อให้สินเชื่อและบริการทางการเงินแก่ผู้ส่งออกโดยตรง เช่นเดียวกับกรณีต่างประเทศ โดยปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้อยู่ในระดับเดียวกับอัตราอ้างอิง (bench mark) ของตลาดนั้น จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

5. ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันการเงิน และองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล เช่นที่มีการจัดตั้งกันในประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NIC) อื่นๆ เกือบครบถ้วนแล้ว แต่ยังขาดธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า ดังนั้น เพื่อให้ระบบการเงินไทยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ควรจัดตั้ง ธสน. เพื่อทำหน้าที่ให้บริการทางการเงินแก่ผู้ส่งออก

ลักษณะขององค์กร

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล และเป็นสถาบันการเงินของรัฐ จัดตั้งตามพระราชบัญญัติ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัติ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและให้เปิดสาขาได้ แต่สำหรับสาขาในต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีกระทรวงการคลังก่อน

วัตถุประสงค์

เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนการส่งออกการนำเข้า การลงทุน โดย

1. การให้สินเชื่อ (Financing) หมายถึง การให้กู้ยืมระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อสนับสนุนการส่งออกสินค้าหรือบริการของประเทศ โดยให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกโดยตรงหรือแก่ผู้ซื้อสินค้าจากประเทศไทย หรือผ่านสถาบันการเงินในต่างประเทศให้แก่ผู้นำเข้าสินค้าจากประเทศไทย นอกจากนี้ ธ.ส.น. ยังอาจให้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าสินค้าและบริการที่ใช้ผลิตสินค้าส่งออกหรือเพื่อการพัฒนาประเทศ

2. การค้ำประกัน (Guarantee) หมายถึง การให้บริการค้ำประกันแก่ผู้ส่งออกที่ต้องการสินเชื่อหรือบริการอื่น ๆ จากสถาบันการเงินแต่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เพียงพอ และรวมถึงการให้บริการค้ำประกันอื่น ๆ ด้วย

3. การรับประกัน (Insurance) หมายถึง การให้บริการทางด้านรับประกันแก่ผู้ส่งออกต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ในกรณีที่ผู้นำเข้าในต่างประเทศไม่สามารถชำระเงินค่าสินค้าแก่ผู้ส่งออกในประเทศได้ โดยจะรับประกันทั้งความเสี่ยงด้านการพาณิชย์และการเมือง

4. การรับซื้อตัวเงินจากการส่งออก (Refinancing) หมายถึง การให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินภายในประเทศ ภายหลังจากที่สถาบันการเงินนั้นได้ให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกนำไปเป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตสินค้า เพื่อการส่งออก การดำเนินงานด้านนี้ของ ธ.ส.น. จะเป็นการรับโอนงานมาจากธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งการพิจารณาโอนงานจะกระทำเมื่อ ธ.ส.น. พร้อมทั้งจะรับช่วงไปดำเนินงานต่อทั้งนี้ภายในระยะเวลา 11/2-2 ปี

5. การเข้าร่วมลงทุนในกิจการที่เป็นประโยชน์ เป็นการร่วมลงทุนในกิจการทั้งในและต่างประเทศที่จะสนับสนุนการส่งออกของไทย ส่งเสริมธุรกิจไทย และเพื่อการพัฒนาประเทศ อาทิ การร่วมลงทุนในกิจการที่ใช้สินค้าจากประเทศไทยเป็นส่วนประกอบการผลิต

ธุรกรรมที่สามารถทำได้

1. ให้สินเชื่อแก่ธนาคารผู้ส่งออกหรือผู้ส่งออก
2. ให้สินเชื่อแก่ธนาคารของผู้ซื้อหรือผู้ซื้อ
3. ให้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าสินค้าหรือบริการที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก หรือพัฒนาประเทศ
4. ค่าประกันสินเชื่อผู้ส่งออก
5. ประกันความเสี่ยงในการได้รับชำระเงินจากผู้ส่งออก
6. ประกันความเสี่ยงแก่ผู้ลงทุนไทยในต่างประเทศ
7. ร่วมลงทุนในต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการนำเข้าจากประเทศไทย การส่งออก และการพัฒนาประเทศ
8. ให้สินเชื่อหรือบริการทางการเงินที่เป็นประเพณีปฏิบัติของธนาคารในด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ
9. ให้กู้ยืม ค่าประกัน และรับประกันความเสี่ยง
10. ซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตราสารทางการเงิน หรือรับโอนสิทธิเรียกร้องของผู้รับประโยชน์ในตราสารนั้น
11. รับอวัล รับรอง หรือสอดเข้าแก้หน้าในตัวเงิน
12. ออกตราสาร
13. ขาย ขายลด ขายช่วงลดตราสารทางการเงิน
14. กู้ยืมในประเทศและต่างประเทศ
15. ทำธุรกิจเงินตราต่างประเทศของธนาคาร
16. ใช้เงินคงเหลือลงทุน
17. กิจการอื่นตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

แหล่งเงินทุน

1. ทุนประเดิม ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จะได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทย และจากเงินผลกำไรตามระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารเงินผลกำไรที่ได้จากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากการปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา รวมจำนวน 2,500 ล้านบาท ทั้งนี้โอนเงินผลกำไรและดอกเบี้ย จากการปรับปรุงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจำนวน และเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท ให้ ธสน. ภายใน 60 วัน นับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และเงินส่วนที่เหลือให้ ธนาคารแห่งประเทศไทยทยอยจ่ายจนครบจำนวนทุนประเดิมภายใน 2 ปี นับแต่พระราชบัญญัติใช้บังคับ

การเพิ่มทุนกระทำได้โดยได้รับเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินจากงบประมาณหรือจากแหล่งอื่นที่รัฐมนตรีอนุมัติ

2. ทุนดำเนินการ ซึ่งใช้หมุนเวียนในกิจการของ ธสน. ประกอบด้วย เงินกองทุน เงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินจากการออกตราสารการเงินของ ธสน. เงินประกันการให้กู้ยืมและการให้บริการเงินกู้ยืมจากในและต่างประเทศ และอื่น ๆ

การบริหาร

1. คณะกรรมการ

คณะกรรมการ ประกอบด้วย อธิบดีกรมเศรษฐกิจ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการคลัง และรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนหนึ่ง ผู้จัดการและกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 5 คน โดยจำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากเอกชนอย่างน้อย 3 คน และรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลการทำงานโดยทั่วไป ซึ่งรวมถึงการกำหนดระเบียบข้อบังคับด้านการบริหารงานบุคคลงบประมาณ และกำหนดเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาอนุมัติคุณสมบัติประเภทสินค้าบริการ ลักษณะการประกอบการของผู้ส่งออก ผู้ซื้อหรือผู้ที่จะใช้บริการของ ธสน. หลักเกณฑ์การรับประกันความเสี่ยง การออกกรมธรรม์และการคิดอัตราเบี้ยประกัน เป็นต้น รวมทั้งมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร แต่งตั้ง และถอดถอนผู้จัดการ ธสน. ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีและดำเนินการตามนโยบายอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

2. คณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้จัดการและกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คน แต่ไม่เกิน 4 คน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากคณะกรรมการโดยตำแหน่งไม่เกินกึ่งหนึ่ง และมีกรรมการบริหารคนหนึ่ง ซึ่งมีผู้จัดการเป็นประธาน ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหาร มีอำนาจและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

การจัดสรรกำไรสุทธิ

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ธนาकारเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จะต้องจัดสรรกำไรสุทธิไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งเป็นเงินสำรองไว้ใช้ในกิจการของ ธสน. ส่วนที่เหลือนั้นจัดสรรเข้าเงินกองทุนและ/หรือนำส่งเป็นรายได้รัฐ

การควบคุม

นอกจากธนาकारเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จะมีรัฐมนตรีทำหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาकार และมีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและเสนอรายงานผลต่อรัฐมนตรีแล้ว ธสน. จะต้องรายงาน

กิจการประจำปี งบดุล บัญชีกำไรและขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีรับรองต่อรัฐมนตรีและ
รัฐสภาภายใน 180 วัน นับจากวันสิ้นปีบัญชีแต่ละปี

สัดส่วนที่สำคัญ

กฎเกณฑ์การบริหารงานตามร่างพระราชบัญญัติกำหนดขึ้นเพื่อความ
มั่นคงของ ธสน. โดยควบคุมการดำเนินธุรกิจของ ธสน. ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
ซึ่งได้แก่ การกำหนดเงินกองทุน เป็นอัตราส่วนต่อสินทรัพย์ หนี้สิน หรือภาระผูกพัน
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎ กระทรวง

การชดเชยความเสียหาย

ในการดำเนินงานหาก ธสน. ได้รับความเสียหายจากการดำเนินธุรกิจ
ตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ให้ได้รับเงินชดเชยตามจำนวนที่
เสียหายจากงบประมาณสำหรับความเสียหายจากธุรกิจรับประกันซึ่งเป็นธุรกิจที่มี
ความเสี่ยงนั้น ธสน. จะได้รับชดเชยภาระดังกล่าวหรือเพิ่มทุน โดยกระทรวง
การคลังจะจัดสรรงบประมาณหรือเงินอื่นให้

บทที่ 5

วิเคราะห์ผลการดำเนินการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก

การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกนั้น สามารถพิจารณาและวิเคราะห์ได้จากข้อมูลการให้สินเชื่อ เพื่อการส่งออกที่ได้แสดงไว้ในตารางต่าง ๆ โดยได้แยกการวิเคราะห์ในส่วนต่าง ๆ

1. โครงสร้างของสินค้าออกของไทย
2. มูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP (Gross Domestic Product)
3. การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย
4. การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อมูลค่าการส่งออก

โครงสร้างของสินค้าออกของไทย

พิจารณาจากตารางที่ 8 หน้า 15 พบว่า มูลค่าสินค้าออกจำแนกประเภท ตั้งแต่ปี 2531-2535 จากสัดส่วน เฉลี่ยตั้งแต่ 2531-2535 แสดงให้เห็นว่า สินค้าไทยส่งออกเป็นอันดับหนึ่ง คือ สินค้าอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 72.4 ของสินค้าออกทั้งหมด รองลงมาคือ สินค้าเกษตร คิดเป็นร้อยละ 17.1 อันดับต่อมา คือการประมง เหมืองแร่ สินค้าตัวอย่าง และสินค้าอื่น สินค้าที่มีสัดส่วนเฉลี่ยส่งออกต่ำสุดคือ ผลผลิตจากป่าไม้เพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น

จากตาราง จะพบว่าไทยส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยช่วงปี 2531-2535 เป็นสัดส่วนร้อยละ 65.0, 68.7, 74.6, 76.2 และ 77 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละปีสัดส่วนในปี 2531-2535 ถือเป็นสัดส่วนที่สูงสุดของสินค้าออกทั้งหมดด้วย

สินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นอีก คือ ผลผลิตการประมงโดยมี สัดส่วนการส่งออกเพิ่มมากขึ้นทุกปี ยกเว้น ปี 2532 ที่ลดลง และกลับเพิ่มขึ้น ในปีต่อมา จนถึงปี 2534 มีสัดส่วนการส่งออก สูงขึ้นถึงร้อยละ 6.1 และสัดส่วน ปี 2535 นั้น มีสัดส่วนร้อยละ 6 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับสัดส่วนปี 2534

ส่วนสินค้าออกทางด้านการเกษตรของไทย มีสัดส่วนที่ลดลงทุกปีตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา คือ ร้อยละ 26 ในปี 2531 ลดลงเหลือร้อยละ 6 ในปี 2535 และนอกจากสินค้าเกษตรแล้วสินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกลดลงอีกได้แก่ ผลผลิตเหมืองแร่ จากร้อยละ 1.8 ในปี 2531 ลดลงเหลือ ร้อยละ 0.8 ในปี 2535 สินค้า Re-Export โดยเฉลี่ย สัดส่วนที่ลดลง ในปี 2532 ลดลงจากปี 2531 จากร้อยละ 0.3 ลดเหลือร้อยละ .2 และในปี 2535 และ 2534 กลับมาเพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 0.3 จนถึงปี 2535 มีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.1

สำหรับผลิตผลจากการป่าไม้ นั้นถือว่า มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ปี 2531 และปี 2532 คิดเป็นร้อยละ 2 และช่วงปี 2533-2534 และปี 2535 มีสัดส่วนที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.1 ซึ่งผลิตผลจากการป่าไม้ นั้นถือได้ว่าเป็น สินค้าที่มีสัดส่วนเฉลี่ยส่งออกต่ำที่สุดของสินค้าส่งออกทั้งหมดด้วย

มูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP (Gross Domestic Product)

จากตารางที่ 3 หน้า 46 พบมูลค่าการค้าของไทยเทียบกับ GDP ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านการส่งออก กล่าวคือ มูลค่าการส่งออกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นได้สูงขึ้น จะเห็นได้ว่ามูลค่าการค้ารวมของไทยสูงขึ้น ปี 2531 มูลค่า 899.6 พันล้านบาท เป็นมูลค่า 1,880.8 ในปี 2535 ซึ่งมูลค่าการส่งออกสูงขึ้น ร้อยละ 26.5 เป็นร้อยละ 31.9 ในปี 2531 และปี 2535 เมื่อเทียบกับ GDP

การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 4 หน้า 47 จะเห็นได้ว่า จำนวนการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย สินค้าเกษตรจำนวนที่รับซื้อปี 2531 มีมูลค่าการรับซื้อ 50,365.3 ล้านบาท ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินต้น 100% และในปี 2532 เป็นต้นมา การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินแค่ 50% กล่าวคืออีก .50 นั้นธนาคารพาณิชย์รับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินเองซึ่งจะเห็นได้ว่าปี 2532 มีมูลค่าการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน มูลค่า 32,106 ล้านบาท และสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 41,585.5 ล้านบาท ในปี 2535 ซึ่งจะเห็นได้ว่า สินค้าเกษตรมูลค่าการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินสูงขึ้น ส่วนสินค้าอุตสาหกรรม ปี 2531 มีมูลค่า 39,290.5 ล้านบาท แต่ปี 2532 มูลค่า 27,411.1 ล้านบาท สูงขึ้นเป็น 43,419.2 ล้านบาท ในปี 2534 แต่ในปี 2535 มีมูลค่าลดลงเป็น 31,736.6 เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ สามารถที่จะรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินเอง ถึง 100% โดยไม่ได้ทำการขายตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย จึงทำให้ยอดการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน ส่วนสินค้าอื่นนั้น ปี 2531 มีมูลค่า 20,216.3 และในปี 2532 มูลค่า 61,423.9 สูงขึ้นเป็น 8,505.3 ในปี 2535

การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมูลค่าการส่งออก

จากตารางที่ 5 หน้า 49 พบว่ามูลค่าค้าขายการส่งออกตั้งแต่ปี 2531 ถึงปี 2535 มีมูลค่าสูงขึ้นเป็นลำดับ คือ 403,570 ล้านบาท เป็น 824,644 ล้านบาท เมื่อคิดสัดส่วนการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อมูลค่าการส่งออกนั้นยังมีส่วนการให้สินเชื่อการส่งออกต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ยังเป็นสัดส่วนที่ต่ำร้อยละ 25.24 ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินต้น 100% ส่วน ตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา มีสัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกคงอย่างต่อเนื่อง คือ สัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกร้อยละ 11.89, 11.78, 11.61 และ 9.92 ในปี 2532, 2533, 2534 และในปี 2535 ทั้งนี้เนื่องจาก

การรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้นการดำเนินงานต่าง ๆ ผู้ส่งออกผู้ขอสินเชื่อ เพื่อการส่งออกนั้นต้องผ่านขั้นตอนของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ตามที่ผู้ส่งออกต้องการขอสินเชื่อ เพื่อการส่งออกกับธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ ซึ่งธนาคารพาณิชย์นั้นสามารถที่จะพิจารณาการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินเอง โดยไม่ต้องไปทำการขายตั๋วสัญญาใช้เงินกับธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ยอดสัดส่วนต่อการส่งออกมีมูลค่าลดลง ตั้งแต่ปี 2532 ถึงปี 2535 ดังนั้นคือ สัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยร้อยละ 11.89 เป็นร้อยละ 9.92

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้วิเคราะห์ถึงสัดส่วนการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกต่อมูลค่าสินค้าออกทั้งหมด ก็พบว่าสัดส่วนดังกล่าวยังเป็นสัดส่วนที่ต่ำและควรได้รับการส่งเสริมต่อไป

ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้พบจากการวิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

1. Packing Credit ถือเป็นงานฝากให้แบงก์ชาติ จึงไม่มีการดูแลว่าสินเชื่อที่ให้ไปนั้น สนับสนุนการส่งออกจริงหรือไม่ หรือว่าเขาส่งออกได้อยู่แล้วไปถามมาให้เขาอีก และยังเป็นการทำงานให้สินเชื่อแบบเท่าเทียมกันหมด ในที่สุดถ้าการส่งออกมากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งเหล่านี้จะขาดแคลน
2. Packing Credit แบงก์ชาติให้เพียงระยะสั้น ๆ คือ 180 วันหลัก แต่สินเชื่อเพื่อการส่งออกที่บางครั้งอาจต้องการสินเชื่อระยะยาว สำหรับบางประเทศที่ยากลำบากในเรื่องตราต่างประเทศ
3. มาตรการต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนการส่งออกของรัฐบาลไม่ได้เอื้ออำนวยต่อการส่งออกของธุรกิจขนาดเล็กแบบธุรกิจที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่จะกระจุกตัวของผู้ส่งออกรายใหม่ ๆ หรือธุรกิจที่ประกอบการมานานเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการสนับสนุนโดยใช้มาตรการทางการเงิน จะกระทำโดยผ่านธนาคารพาณิชย์ที่มักจะให้ความรู้กับลูกค้าที่มีประวัติต่อกับธนาคารมานาน และมีหลักทรัพย์ค้ำประกันที่เพียงพอเพื่อป้องกันความเสี่ยง ทำให้ผู้ส่งออกรายย่อยและรายใหม่ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน ขาดโอกาสในการพัฒนาธุรกิจเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การส่งออกเสริมด้านการส่งออกโดยผ่านภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ มีสัดส่วนต่ำ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิต
5. การรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก ยังมีมูลค่าที่ต่ำอยู่

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในด้านขั้นตอนการติดต่อกับธนาคารพาณิชย์ เนื่องมาจากการขอสินเชื่อเพื่อการส่งออก จะต้องผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมาตรการการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ยังมีความยุ่งยาก และซับซ้อน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ควรที่จะได้รับการปรับปรุง เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออกให้ได้ผลต่อไป

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในบทต่าง ๆ ที่ผ่านมา ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศที่มีต่อประเทศไทยในการจะนำประเทศไปสู่ความก้าวหน้า โดยหน่วยงานของรัฐบาลคือ ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออก ได้เห็นการสนับสนุนด้านการส่งออก โดยผ่านทางธนาคารพาณิชย์ ซึ่งนับวันการแข่งขันในตลาดการค้าระหว่างประเทศยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งในการแข่งขันนั้นเป็นไปในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น การค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และปัจจุบันในหลายประเทศก็ได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่คล้ายคลึงกันมาเป็นเวลานาน และประสบผลสำเร็จในการขยายสินค้าและบริการเข้าสู่ตลาดโลกด้วยดี การมีธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าขึ้นเป็นองค์กรเฉพาะด้าน ในการประกอบธุรกิจที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในการส่งออกจะช่วยให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศอันจะเป็นการอำนวยความสะดวกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันระบบการเงินของไทยได้มีการพัฒนาเป็นลำดับเพื่อเชื่อมโยงเข้ากับระบบการเงินโลก ประเทศไทยมีการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนบริการทางการเงินในแต่ละด้านอยู่ค่อนข้างพร้อม แต่ยังคงขาดธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าที่จะเชื่อมต่อบริการด้านการเงินของสาขาต่าง ๆ ให้ครบวงจรยิ่งขึ้น อันจะเป็นการส่งเสริมการส่งออกของไทยภายใต้กฎเกณฑ์ที่ยอมรับกันเป็นสากล และยังสามารถป้องกันการโต้ตอบทางการค้าจากนานาประเทศได้ ส่วนฐานะทางการเงินของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าเห็นว่า ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าจะเป็นสถาบันที่สามารถดำเนินธุรกิจได้โดยพึ่งพาการสนับสนุน

ชดเชยจากรัฐบาลในเฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น ส่วนการจัดรูปองค์กรของธนาคาร เพื่อการส่งออกและนำเข้า ที่ค่อนข้างมีความอิสระและเป็นเชิงธุรกิจ ก็จะทำให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าสามารถปฏิบัติการกิจได้และการที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า จะรับโอนกิจการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออก (Packing Credit) มาจากธนาคารแห่งประเทศไทย จะก่อให้เกิดความคล่องตัว และยังมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ส่งออกอันจะส่งผล ให้สามารถขยายการส่งออกของไทยได้มากขึ้น

และผลประโยชน์ที่ได้จากการได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า แห่งประเทศไทย จะก่อให้เกิดกับระบบเศรษฐกิจไทย นอกจากนั้นทำให้ระบบการเงินไทยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้ว กลไกทางการเงินที่เพิ่มขึ้นนี้ยังเป็นประโยชน์ ต่อเศรษฐกิจไทยหลาย ๆ ด้านดังนี้

1. สนับสนุนภาคการส่งออกของไทยให้มีประสิทธิภาพแข็งแกร่งขึ้น โดยสามารถแข่งขันในเวทีการค้าโลกได้ด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง กล่าวคือ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า จะให้สินเชื่อกแก่ผู้ส่งออกเพื่อใช้ในกิจการเพื่อการส่งออกและช่วยให้ผู้ส่งออกได้รับสินเชื่อที่ยาวนานขึ้น อันสอดคล้องกับการดำเนินกิจการของผู้ส่งออกและในบางกรณี ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า ยังเข้าร่วมลงทุนในกิจการที่มีผลสนับสนุนการส่งออกของไทย ทำให้ธุรกิจนั้นมีต้นทุนต่ำ การเงินที่ลดต่ำลงอันช่วยให้ศักยภาพการส่งออกของไทยมีมากขึ้น

2. ช่วยให้ผู้ส่งออกของไทยสามารถขยายตลาดออกไปได้อย่างกว้างขวางขึ้นด้วยบริการสินเชื่อที่มีระยะยาวกว่าระบบ (Packing Credit) ในปัจจุบัน อีกทั้งบริการทางการเงินที่เพิ่มขึ้น จะช่วยให้ผู้ส่งออกสามารถเสนอเงื่อนไขการขายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ซื้อในต่างประเทศได้มากขึ้น โดยสามารถขยายเวลาการให้สินเชื่อแก่ผู้ซื้อได้ โดยผู้ส่งออกไม่ต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน นอกจากนี้ผู้ส่งออกในกรณีที่ผู้ส่งออกในกรณีที่ผู้ซื้อในต่างประเทศไม่อาจชำระหนี้แก่ผู้ส่งออกได้อีกทั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า สินค้าไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาที่ขาดแคลนเงิน รวมถึงตลาดการค้าใหม่ที่ผู้ส่งออกไทยไม่เคยค้ามาก่อนซึ่งธนาคารพาณิชย์ไทยอาจไม่มั่นใจในการให้สินเชื่อ

3. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า จะช่วยสนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้ส่งออกไทยได้กว้างขวางขึ้น กล่าวคือ จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกรายใหม่และผู้ส่งออกรายย่อยที่ธนาคารพาณิชย์ไม่อนุมัติให้สินเชื่อสามารถหาแหล่งเงินทุนมาใช้ในกิจการได้ อีกทั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้ายังช่วยเพิ่มข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดแก่ผู้ส่งออก โดยเฉพาะคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและภาษีอากรในประเทศผู้ซื้อ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ส่งออก

4. ขจัดปัญหาการครหาจากประเทศคู่ค้าที่กล่าวหาว่ารัฐบาลไทยให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่สินค้าส่งออกของไทย ซึ่งการสนับสนุนทางการเงินแก่ธุรกิจการส่งออกผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้านั้นจะเป็นสิ่งที่ประเทศคู่ค้าจะนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อกีดกันการส่งออกของไทยไม่ได้ ซึ่งจะช่วยให้การส่งออกของไทยสามารถทำได้ดีขึ้น

5. ในบางกรณีรัฐบาลยังสามารถใช้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับทิศทางที่รัฐบาลต้องการ เป็นต้น การขอให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าให้การสนับสนุนภาคเศรษฐกิจบางภาคเป็นพิเศษขณะที่ระบบการสนับสนุนด้านการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบันทำได้ค่อนข้างจำกัด

6. ช่วยพัฒนาระบบสถาบันการเงินและกลไกทางการเงินการก่อตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าขึ้นมาถือได้ว่ามีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ระบบการเงินไทยครบวงจรและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกล่าวคือ จะมีสถาบันเฉพาะกิจทำการสนับสนุนส่งเสริมภาคส่งออกโดยตรง เช่นเดียวกับบทบาทของสถาบันประเภทนี้ในนานาอารยประเทศ อนึ่งการโอนบทบาทการรับช่วงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจากการส่งออกหรืองานสินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing Credit) จากธนาคารแห่งประเทศไทยไปยังธนาคารเพื่อส่งออกและนำเข้า (Exim Bank) ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยของไทยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ กล่าวคือ ให้การสนับสนุนภาคเศรษฐกิจหนึ่ง ๆ เป็นพิเศษในขณะที่จะต้องดำเนินการทางการเงินเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจส่วนรวมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะใดขณะหนึ่ง

ปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

1. นโยบายของรัฐที่มุ่งจะทำให้เกิดการเติบโตในภาคเศรษฐกิจในภาคหนึ่งนั้น ซึ่งจะส่งผลชะลอการเติบโตของภาคเศรษฐกิจอื่นโดยทางอ้อม ในขณะเดียวกัน เพราะจะเกิดการโยกย้ายทรัพยากรไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่ได้รับการกระตุ้น ทั้งทรัพยากรทุน บุคคล และงบประมาณของรัฐ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญในระดับนโยบายที่จะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ด้วย เพื่อให้การพัฒนาที่สมดุลและเหมาะสมกับประเทศ

2. ในกรณีที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าให้การสนับสนุนกิจการที่ต้องใช้เงินทุนในการดำเนินงานสูงมาก จะทำให้สินเชื่อกับกิจการบางประเภทนี้อยู่ในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับเงินทุนทั้งหมดของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยและอาจเกิดการกระจุกตัวของต้นทุนในบางประเภทหรือบางภาคเศรษฐกิจ

3. ในระยะยาวแล้วอาจจะเป็นการประคับประคองกิจการส่งออกของไทย จนทำให้บรรดาผู้ผลิตและผู้ส่งออกขาดการกระตุ้นที่จะพัฒนาสินค้าหรือกิจการของตนให้มีประสิทธิภาพในการผลิตทัดเทียมกับต่างประเทศ

4. อาจมีการนำเงินที่ได้มาจากการขอสินเชื่อผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยไปใช้จุดประสงค์อื่น ซึ่งบิดเบือนไปจากที่ขอไว้ ซึ่งเป็นการควบคุมได้ยาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนว่า จะให้ความสำคัญกับภาคเศรษฐกิจ หรือกิจการต่าง ๆ เพียงใด เพื่อที่จะสามารถกำหนดสัดส่วนการให้สินเชื่อและอัตราดอกเบี้ยได้เหมาะสม

2. ในอนาคตควรให้การค้าประกัน การบริการไปสู่ระยะยาว เช่น การค้าประกันในการก่อสร้างในต่างประเทศ

3. ควรมีแนวทางในการขยายเงินกองทุนให้เติบโตขึ้น ซึ่งอาจจะเก็บเงินสมทบจากธนาคารพาณิชย์ การนำภาษีที่เก็บจากสินค้าฟุ่มเฟือยมาสมทบ หรือ แม้แต่การระดมทุนจากต่างประเทศโดยการออกตราสารทางการเงิน
4. ควรมีมาตรการในทางกฎหมายที่ลงโทษผู้ที่ทำการค้าโดยทุจริต เพื่อรักษาชื่อเสียงของประเทศและสินค้าไทย

บรรณานุกรม

คู่มือการเขียนและ การนำเสนอรายงานภาคนิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2536.

เจ็ดประภา ฉลาดสุนทรวาที. ลินเชื่อเพื่อการส่งออก ปริญญานิพนธ์ ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ การเงินการคลัง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

จันทร์เพ็ญ เอี่ยมภิรมย์. การส่งเสริมการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ ปริญญานิพนธ์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ศิริชัย สาครรัตนกุล. ประวัติ ธ.อ.น. ไทย การเงิน การคลัง. หน้า 6-11, กุมภาพันธ์ 2535.

ข่าวจากกระทรวงการคลัง. ฉบับที่ 3/2536.

สรุปข่าวธุรกิจ. ประจำงวด 1-15 พฤษภาคม 2536.

สรุปข่าวธุรกิจ. ประจำงวด 1-15 กรกฎาคม 2536.

กรม
การ
การ

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงการคลัง

ที่ 46/2534

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า

โดยที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาจากการเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินการให้สินเชื่อทางการเกษตรเพื่อการส่งออกสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมซึ่งมีการนำเข้าและส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการให้สินเชื่อในการนำเข้าและส่งออกแต่โดยที่ไม่มีธนาคารเพื่อทำการในด้านนี้โดยเฉพาะ ทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบประเทศอื่น ๆ จึงเห็นควรให้มีการศึกษา เพื่อจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า ประกอบด้วย

1. นายวีรพงษ์ รามางกูร	ประธานกรรมการ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง	
2. ม.ร.ว. จิตุมงคล โสณกุล	กรรมการ
3. นายเรืองชัย มะระกานนท์	กรรมการ
4. นายศิริ การเจริญดี	กรรมการ
5. นางบุญนำ อุไรรัตน์	กรรมการ
6. นายเสรี จินตนเสรี	กรรมการ
7. ผู้แทนผู้ส่งออก (นายสุกิจ หวังหลี่)	กรรมการ
8. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
9. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
10. ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
11. ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
12. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ

13. ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล

กรรมการ

และเลขานุการ

14. นายสมพงษ์ วัฒนสุระ

กรรมการ

และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. พิจารณากำหนดขอบข่าย โครงสร้าง และหน้าที่หลักของธนาคาร
เพื่อการส่งออกและนำเข้า

2. พิจารณายกร่างกฎหมาย และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งธนาคาร
เพื่อการส่งออกและนำเข้า

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการฯ เสนอผลการพิจารณาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลัง

สั่ง ณ วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2534

(นายสุธี สิงห์เสนห์) _____

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รายละเอียดประกอบตามหนังสือธนาคารที่ ธพท. นถ.(ว) 1527/2527
เรื่อง รายชื่อสินค้าที่พึงได้รับสินเชื่ในช่วงหลังการส่งออก

1. ข้าว ให้เฉพาะตลาดต่าง ๆ คือ

1.1 ประเทศต่าง ๆ ในทวีปอัฟริกา

1.2 ประเทศที่ซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล

1.3 ประเทศตามรายชื่อต่อไปนี้

บังคลาเทศ ซาบาห์ เนปาล เกาะมัลดีฟส์ และประเทศที่
ไม่เคยซื้อข้าวในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

2. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เฉพาะตลาดอื่น ๆ นอกตลาดร่วมยุโรป

3. ปลาแช่แข็ง

4. ปลาหมึกแช่แข็ง

5. กุ้งสดแช่เย็น

6. ปลากระป๋อง

7. สัตว์น้ำทะเลกระป๋อง

8. ด้ายใยสังเคราะห์ (ที่ใช้ถักหรือทอผ้า)

9. ผ้าใยประดิษฐ์

10. ด้ายฝ้าย (เฉพาะตลาดนอกกลุ่มประเทศที่มีการจัดสรรโควต้า)

11. ผ้าฝ้าย

12. เสื้อสำเร็จรูป

ประเทศที่มีการจัดสรรโควต้า ได้แก่ ประเทศในกลุ่มตลาดร่วมยุโรป
ทั้ง 10 ประเทศ และสหรัฐอเมริกา แคนาดา ฟินแลนด์ นอร์เวย์ และออสเตรเลีย

1. ประเทศที่ไม่เคยซื้อข้าวไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีดังนี้

1. Afghanistan	24. Kiribati
2. Aibania	25. Korea, North
3. Argentina	26. Laos
4. Bahamas	27. Liechtenstein
5. Babados	28. Luxemburg
6. Bhutan	29. Monaco
7. Bolivia	30. Mongoria
8. Bulgaria	31. Nauru
9. Burma	32. Uicaragua
10. Costa Rica	33. Papua New Guinea
11. Dominica	34. Paeaguay
12. Dominican	35. Peru
13. El Salvador	36. Portugal
14. Gqautorial Gini	37. Saint Lut ia
15. German Dem Rep.	38. St. Vincent Grenadines
16. Grenada	39. San Marion
17. Guatemala	40. Surinum
18. Guyana	41. Tonga
19. Honduras	42. Tavalu
20. Hungary	43. Uruguay
21. Iceland	44. Vatican city
22. Ireland	45. Venezuela
23. Jamica	

2. ตลาดกลุ่มประเทศที่มีการจัดสรรโควตา ได้แก่

1. Belgium	9. U.K.
2. Denmark	10. West Germany
3. France	11. United States
4. Greece	12. Canada
5. Ireland	13. Finland
6. Italy	14. Sweden
7. Luxemburg	15. Norway
8. Netherland	16. Australia

บัญชีแนบท้ายประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ที่ 40/2521

เรื่อง การให้การส่งเสริมบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

บัญชีที่ 1

1. ข้าว
2. ผลิตภัณฑ์ข้าว
3. ข้าวโพด
4. ข้าวฟ่าง
5. มันสำปะหลัง (รวมแป้งมันสำปะหลัง)
6. น้ำตาลดิบและน้ำตาลสุก
7. กากน้ำตาล
8. เมล็ดละหุ่ง
9. เมล็ดฝ้าย
10. ปอ
11. ปลาแช่แข็ง
12. ปลาหมึกแช่เย็น

บัญชีที่ 2

1. อัญมณีและไข่มุก
2. เสื้อผ้าสำเร็จรูป
3. ผ้าฝ้าย
4. ด้ายฝ้าย
5. ผ้าใยประดิษฐ์
6. ด้ายใยประดิษฐ์
7. ปุยนุ่น
8. ผลิตภัณฑ์ปอ
9. ไม้สัดแช่แข็ง
10. ปลาหมึกแห้ง
11. ปลากระป๋อง
12. สัตว์น้ำทะเลกระป๋อง

บัญชีที่ 1

13. กุ้งสดแช่แข็ง
14. ปลาป่นและปลาอบแห้งที่ยังไม่ได้ป่น
15. โค
16. กระบือ
17. หนังกะโหลก กระบือฟลอก
18. แร่ดีบุก
19. แร่สังกะสี
20. แร่ฟลูออไรท์
21. สินแร่ต่าง ๆ
(ยกเว้นฟลูออไรท์และแมงกานีส)
22. ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์
23. ยางพารา
24. สินค้าที่มีการควบคุมการส่งออกตามกฎหมาย

บัญชีที่ 2

13. ขนสัตว์ปีก
14. ถั่วต่าง ๆ
15. เมล็ดถั่วงา
16. สับปะรดกระป๋อง
17. ดอกกล้วยไม้สด
18. ยาสูบ
19. ไม้วีเนียร์
20. ไม้ปาเก้
21. เครื่องใช้ทำด้วยไม้
22. เครื่องเรือนและชิ้นส่วน
23. แผงวงจรไฟฟ้า

บัญชีที่ 3

สินค้าที่ไม่ได้ระบุไว้ในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 ให้ถือว่าเป็นบัญชีที่ 3

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ "ธนาคาร" หมายความว่า ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

"ผู้ส่งออก" หมายความว่า ผู้ประกอบการที่อยู่ในประเทศไทย รวมทั้งบุคคลที่ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งทำการส่งออกสินค้าหรือบริการไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนเป็นเงินตราหรือทรัพย์สินอื่นใดที่เทียบมูลค่าเป็นเงินตราเข้ามาในราชอาณาจักร และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการแก่บุคคลในต่างประเทศ

"ธนาคารของผู้ส่งออก" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นที่ให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก หรือดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารสินค้าตามกระบวนการส่งออกให้แก่ผู้ส่งออก

"ผู้ซื้อ" หมายความว่า ผู้นำเข้าที่อยู่ในต่างประเทศซึ่งซื้อสินค้าหรือบริการจากประเทศไทย หรือสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย

"ธนาคารของผู้ซื้อ" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินอื่นหรือองค์กรอื่นใดที่ให้สินเชื่อแก่ผู้ซื้อหรือดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารสินค้าในกระบวนการสั่งเข้าให้แก่ผู้ซื้อ

"เงินกองทุน" หมายความว่า ทุนประเดิมตามมาตรา 9 และเงินที่ได้จากการเพิ่มทุนตามมาตรา 10 เงินสำรองและกำไรสุทธิคงเหลือหลังจากจัดสรรแล้ว ทั้งนี้ เมื่อหักผลจากทุนที่เกิดขึ้นในทุกงวดบัญชีออกแล้วและเงินสำรองจากการตีราคาทรัพย์สิน

"ตราสารทางการเงิน" หมายความว่า ตัวเงิน หุ้นกู้ พันธบัตรและตราสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

"ผู้จัดการ" หมายความว่า ผู้จัดการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การจัดตั้งและเงินทุน

มาตรา 5 ให้จัดตั้งธนาคารขึ้นเรียกว่า "ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย" เรียกโดยย่อว่า "ธสน." และให้เป็นนิติบุคคล

มาตรา 6 ให้ธนาคารตั้งสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และจะตั้งสาขาหรือสำนักงานผู้แทน ณ ที่ใดภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีก่อน

มาตรา 7 ให้ธนาคารมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้า และการลงทุน ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาประเทศโดยการให้สินเชื่อค้าประกัน รับประกันความเสี่ยงหรือให้บริการที่จำเป็นอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 ภายในขอบวัตถุประสงค์ของธนาคารตามมาตรา 7 ให้ธนาคารมีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่างๆ ชื่อ จัดหาขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้

- (2) ให้สินเชื่อแก่ธนาคารของผู้ส่งออก ผู้ส่งออก ธนาคารของผู้ซื้อ หรือผู้ซื้อ
- (3) ให้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าสินค้าหรือบริการที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกหรือเพื่อการพัฒนาประเทศ
- (4) ให้สินเชื่อ หรือบริการทางการเงินในรูปแบบอื่นที่เป็นประเพณีปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นในด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ
- (5) ค่าประกันหนี้ในกรณีที่ผู้ส่งออกหรือผู้ซื้อได้รับสินเชื่อจากธนาคารของผู้ส่งออกหรือธนาคารของผู้ซื้อแล้วแต่กรณี
- (6) รับประกันความเสี่ยงในการได้รับชำระเงินจากผู้ซื้อหรือธนาคารของผู้ซื้อ
- (7) รับประกันความเสี่ยงในเชิงพาณิชย์ในการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนไทย
- (8) เข้าร่วมลงทุนในกิจการต่างประเทศที่จะมีผลสนับสนุนการนำเข้าจากประเทศไทยหรือส่งเสริมธุรกิจไทย และร่วมลงทุนในกิจการในประเทศเพื่อสนับสนุนการส่งออก หรือการพัฒนาประเทศ
- (9) ซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตราสารทางการเงิน หรือรับโอนสิทธิเรียกร้องของผู้รับประโยชน์ในตราสารนั้น
- (10) รับอวัลตั๋วเงิน รับรองตั๋วเงิน หรือสอดเข้าแก้หน้าตั๋วเงิน
- (11) เรียกเก็บดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียมและค่าบริการอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการให้กู้ยืมเงิน ซื้อ ซื้อลด รับช่วงซื้อลด การค้ำประกันและการให้บริการทางการเงินอื่น ๆ
- (12) ออกตราสารทางการเงิน
- (13) ขาย ขายลด หรือขายช่วงลดตราสารทางการเงิน
- (14) กู้ยืมเงินในประเทศหรือต่างประเทศเพื่อธุรกิจของธนาคาร
- (15) รับฝากเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร หรือเพื่อระดมเงินจากสถาบันการเงินและตลาดการเงิน แต่ไม่รวมถึงการระดมเงินฝากจากประชาชนทั่วไป

(16) ทำธุรกิจเงินตราต่างประเทศของธนาคาร

(17) ใช้เงินคงเหลืออยู่เปล่าของธนาคารในการลงทุนเพื่อนำมาซึ่งรายได้ตามที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

(18) กระทำการอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

มาตรา 9 ให้กำหนดทุนประเดิมของธนาคารเป็นจำนวนสองพันห้าร้อยล้านบาท ประกอบด้วย

(1) เงินผลกำไรรวมทั้งดอกผลตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารเงินผลกำไรที่ได้จากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อส่งเสริมกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ พ.ศ. 2529

(2) เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจ่ายสมทบจนครบจำนวนทุนประเดิมนั้น ให้กระทรวงการคลังดำเนินการเพื่อโอนเงินตาม (1) และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยโอนเงินตาม (2) เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันล้านบาทให้แก่ธนาคารภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และเงินส่วนที่เหลือให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทยอยจ่ายจนครบจำนวนทุนประเดิมตามวรรคหนึ่งภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 10 การเพิ่มทุนของธนาคารให้กระทำโดยได้รับเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยหรือได้รับการจัดสรรจากเงินงบประมาณแผ่นดินหรือจากแหล่งเงินอื่น โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

มาตรา 11 เงินที่ใช้หมุนเวียนในการดำเนินกิจการประกอบด้วย

(1) เงินกองทุน

(2) เงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(3) เงินที่ได้มาโดยการออกตราสารทางการเงินของธนาคาร

- (4) เงินประกันการให้กู้ยืมและการให้บริการ
- (5) เงินกู้ยืมจากต่างประเทศและในประเทศ
- (6) เงินที่ได้มาจากการขาย ขายลด ขายช่วงลดตราสารทางการเงิน
- (7) รายได้ของธนาคาร
- (8) เงินที่ผู้มอบให้
- (9) เงินจากแหล่งเงินอื่นที่รัฐมนตรีอนุมัติ

มาตรา 12 ให้ธนาคารได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในกิจการของธนาคาร

หมวด 2

คณะกรรมการและการจัดการ

มาตรา 13 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีเศรษฐกิจรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการธนาคารแห่งประเทศไทย มอบหมาย และผู้จัดการเป็นกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่เกินห้าคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนอย่างน้อยสามคน

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการตามวรรคหนึ่งคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี การให้ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่งด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นเลขานุการก็ได้

มาตรา 14 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่แต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจจะได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 15 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 14 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออกด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุแก่โทษ

มาตรา 16 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้ง และถอดถอนผู้จัดการตราตรา 17(1) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของกรรมการทั้งหมด กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 17 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแล โดยทั่วไป ซึ่งกิจการของธนาคารภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 อำนาจหน้าที่ เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) แต่งตั้งและถอดถอนผู้จัดการด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี
- (2) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เงินตอบแทนและค่าใช้จ่าย
- (3) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง การเงิน ทรัพย์สินการบัญชี รวมทั้งการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน
- (4) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานและดำเนินกิจการ
- (5) กำหนดคุณสมบัติ ประเภทสินค้า บริการ ลักษณะการประกอบการของผู้ส่งออก และผู้ซื้อที่สมควรได้รับการสนับสนุน
- (6) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับประกันความเสี่ยง การออกกรมธรรม์ อัตราเบี้ยประกัน การประเมินราคาทรัพย์สินและการชดเชยค่าสินไหมทดแทน
- (7) พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณของธนาคาร

มาตรา 18 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร คณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้จัดการและกรรมการอื่นในคณะกรรมการอีกอย่างน้อยสองคนแต่ไม่เกินสี่คน โดยจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากกรรมการ โดยตำแหน่งไม่เกินกึ่งหนึ่ง เป็นกรรมการบริหาร และกำหนดให้กรรมการบริการคนหนึ่งนอกจากผู้จัดการ เป็นประธานกรรมการบริหาร

ให้กรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 19 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ประธานกรรมการบริหาร และกรรมการบริหาร ได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่รัฐมนตรีที่กำหนด

มาตรา 20 ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของธนาคารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของธนาคาร และตามนโยบายหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

ในกิจการของธนาคารที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการเป็นผู้แทนของธนาคารและเพื่อการนี้ผู้จัดการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนหรือบุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 3

การกำกับ การดำเนินงานและการควบคุม

มาตรา 21 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร เพื่อการนี้จะสั่งให้ธนาคารชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของธนาคารที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีและสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินงานได้

มาตรา 22 ให้ธนาคารดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์หนี้สิน หรือภาระผูกพันตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 23 ในกรณีที่ธนาคารได้รับความเสียหายเนื่องจากการดำเนินธุรกิจตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ให้กระทรวงการคลังดำเนินการจัดสรรเงินจากงบประมาณประจำปีเพื่อชดเชยแก่ธนาคารตามจำนวนที่เสียหายนั้น

มาตรา 24 ในกรณีที่ธนาคารได้รับความเสียหายจากการดำเนินธุรกิจ การรับประกันตามอำนาจในมาตรา 8(6) และ (7) อันอาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินกิจการของธนาคารและหรือมีผลทำให้ธนาคารไม่สามารถดำรงเงินกองทุน ตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 22 ได้ ให้กระทรวงการคลังจัดสรรงบประมาณ ประจำปีหรือเงินอื่นเพื่อชดเชยภาระดังกล่าวหรือเพื่อเพิ่มทุน

มาตรา 25 ในกรณีที่ธนาคารขอให้รัฐบาลค้ำประกันเงินกู้ที่ธนาคาร กู้ยืมเงินจากแหล่งให้กู้ยืมในต่างประเทศหรือภายในประเทศ ให้รัฐบาลมีอำนาจ ค้ำประกันเงินกู้นั้นได้ แต่จำนวนเงินกู้ที่จะค้ำประกันเมื่อรวมถึงต้นเงินกู้ที่การ ค้ำประกันของรัฐบาลยังค้างอยู่ ต่างไม่เกินสิบสองเท่าของเงินกองทุนของธนาคาร เมื่อคำนวณเป็นเงินตราไทย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการค้ำประกันตามอำนาจที่มีอยู่ใน กฎหมายใด

การคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยเพื่อทราบยอดรวม ของเงินกู้ตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราตามอัตราตัวเฉลี่ยประจำ วันที่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราได้กำหนดไว้ในวันทำสัญญา

มาตรา 26 ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของธนาคาร และเสนอรายงานผลการสอบบัญชีต่อรัฐมนตรี

ให้ธนาคารรายงานกิจการประจำปี งบดุล บัญชีกำไรและขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีตามวรรคหนึ่งได้รับรองแล้วต่อรัฐมนตรี เพื่อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเพื่อทราบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีแต่ละปี

หมวด 4
การจัดสรรกำไร

มาตรา 27 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ให้ธนาคารจัดสรรเป็นเงินสำรองไว้ในกิจการของธนาคารไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของกำไรสุทธิ ส่วนที่เหลือให้จัดสรรเข้าเงินกองทุนหรือนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

DPU

ประวัติผู้เขียน

นายสุวิทย์ สรวงสิงห์ เกิดเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2510
ที่แขวงบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ในระหว่างการศึกษาทำงานอยู่ที่ ฝ่ายกิจการต่างประเทศ ธนาคาร
กสิกรไทย มหาชน จำกัด